

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ŠEŠTADIENIS – SATURDAY, LAPKRIČIO – NOVEMBER 14, 2009 Vol. C Nr. 218 Kaina 1 dol.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-13-09

PERIODICALS

Vyksta tyrimas dėl galimai veikusio CŽV kalėjimo

Vilnius, lapkričio 13 d. (BNS) – Parlamentinį tyrimą dėl galimai Lietuvoje veikusio JAV Centrinės žvalgybos valdybos (CŽV) kalėjimo atliekantys Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto (NSGK) nariai apklausė Antrojo operatyvinių tarnybų departamento darbuotojus. Pareigūnų pavardės neviešinamos.

NSGK pirmininkas Arvydas Anušauskas sakė, kad komitetas toliau apklausinės esamus ir buvusius pareigūnus, galinčius ką nors žinoti apie CŽV kalėjimo veiklą Lietuvoje.

Komiteto nariai aplankė Valstybės saugumo departamento (VSD) bazę netoli Vilniaus, Antaviliuose. Ši VSD mokymo bazė anksčiau žinia-sklaidoje minėta kaip galima vieta, kur prieš kelerius metus esą galėjo veikti slaptas CŽV kalėjimas. Šiuo metu šis sklypas įregistruotas Nekilnojamojo turto registre kaip žemės sklypas ir gyvenamasis pastatas su jojimo patalpomis ir kavine.

Nekilnojamojo turto registro duomenų bazėje nurodoma, kad VSD 22 arų ploto žemės sklypą ir 968 bendrojo ploto kvadratinių metrų patalpas valdo nuo 2007 m. Minėtame sklype esantis pastatas, registro duomenimis, pastatytas 1992 m., 2001 m. pastatas buvo pertvarkytas.

Seimas yra pavedęs NSGK iki gruodžio 22 d. nustatyti, ar Lietuvoje veikė slaptas kalėjimas, kur galėjo būti kankinami įtariamieji terorizму. Taip pat komitetas turi išsiaiškinti, ar CŽV sulaikyti asmenys buvo pervežami ir kalinami Lietuvos teritorijoje, ar Lietuvos valstybės įstaigos svarstė klausimus, susijusius su slaptųjų sulaikymo centrų veikla šalyje.

Premjeras susitiko su Amerikos prekybos rūmų nariais

Ministras pirmininkas A. Kubilius dalyvavo susitikime su Amerikos prekybos rūmų asociacijos nariais.

Vilnius, lapkričio 13 d. (ELTA) – Ministras pirmininkas Andrius Kubilius šiandien dalyvavo susitikime su Amerikos prekybos rūmų asociaci-

jos nariais, kuriems pristatė Lietuvos ekonominę ir finansinę padėtį. Susitikime taip pat dalyvavo naujoji JAV ambasadorė Lietuvoje Anne Elizabeth Derse.

Savo pranešime, pavadintame „Lietuva prieš, per ir po nuosmukio“, premjeras statistiniais duomenimis įvardijo priežastis, dėl kurių Baltijos šalių ekonomikas, kai kurių specialistų nuomone, pasaulinės finansų ir ekonominės krizės metu ištiko didžiausias pasaulyje nuosmukis, taip pat nuosmukio pasekmes pasaulyje, kai ne tik Lietuvos, kitų Baltijos šalių, bet ir daugelio ES šalių ekonomikos stabilizavosi maždaug 2006 m. lygmenyje.

Pranešimo dalyje „Po nuosmukio: optimizmo ženklai“ premjeras pristatė ir naujausius Eurostato duomenis, pagal kuriuos Lietuvos 6 proc. BVP augimas lyginant antrąjį ir trečiąjį šių metų ketvirtį, buvo didžiausias Europos Sąjungoje (antroje vieto-

je ES likusios Slovakijos BVP trečiąjį ketvirtį palyginus su antruoju augo 1,6 proc., o vidutinis ES šalių BVP augimas tą patį laikotarpį – 0,2 proc.). Premjero teigimu, šie rodikliai patvirtina jo nuomonę, kad po staigaus kritimo lanksti ir atvira Lietuvos ekonomika gali ir atsigausti gana sparčiai.

„Esate Lietuvos ambasadoriai verslo pasaulyje, todėl kviečiu Jus skleisti žinią apie Lietuvos ekonomikos lankstumą ir atvirumą pokyčiams bei stiprią Vyriausybės politinę valią“, – į susitikimo dalyvius kreipėsi A. Kubilius.

Susitikęs su Amerikos prekybos rūmų asociacijos nariais premjeras išgirdo ir raginimų gražinti pridėtinės vertės mokesčio (PVM) lengvatas viešbučių verslui. Premjeras atsakė, kad to daryti neketinama, nes nusileidus vieniems, nuolaidų pradeda reikalauti ir kiti.

Prezidentė parengė naują žvalgybos programą

Vilnius, lapkričio 13 d. (BNS) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė parengė naują šalies žvalgybos programą, kuri artimiausiu metu bus aptariama Seimo nacionalinio saugumo ir gynybos komitete ir pateikta Valstybės gynimo tarybai tvirtinti.

„Siekiant vykdyti nacionalinę žvalgybos sistemos pertvarką, užtikrinti visų saugumo tarnybų, įskaitant

ir Valstybės saugumo departamentą, depolitizavimą ir aiškiai apibrėžti saugumo tarnybų veiklos vadovavimo ir kontrolės tvarką, prezidentės siūlymu parengtas žvalgybos kontrolės stiprinimo programos projektas“, – sakoma prezidentūros pranešime.

Pasak jo, šiame projekte numatoma iš esmės sustiprinti žvalgybos tarnybų kontrolę, „tai yra, tarnybų

žvalgybinės užduotys ir veiklos planai būtų kuriami atsižvelgiant į prezidentės, Vyriausybės, Seimo ir atskirų ministerijų vadovų nurodymus“.

Rengiant šį projektą buvo tariamasi su NATO žvalgybos ir kontržvalgybos vadovais, Europos Sąjungos ir kaimyninių valstybių pareigūnais, atsakingais už civilinės ir karinės žvalgybos organizavimą bei kontrolę.

Vyriausybė stiprins bendradarbiavimą su pasaulio lietuviais

PLB valdybos pirmininkė Regina Narušienė. **Eltos nuotr.**

Vilnius, lapkričio 13 d. (BNS) – Vyriausybėje vyko Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisijos posėdis, kuriame ministras pirmininkas Andrius Kubilius susitiko su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) nariais. Posėdyje buvo aptarti užsienio lietuvių pasiūlymai dėl bendradarbiavimo su Lietuvos įstaigomis, taip pat klausimai dėl pilietybės ir Tautinių mažumų ir išeivijos departamento pertvarkymo.

Premjeras A. Kubilius padėkojo

pasaulio lietuviams už nuveiktą didelį darbą nurodant svarbiausias priemones, kurios geriausiai padėtų išsaugoti tautinį tapatumą ir kurti teigiamą lietuvių ir Lietuvos įvaizdį pasaulyje. „PLB įvardijo užsienio lietuviams svarbias problemas ir svarbiausius uždavinius, pateikė konkrečius sprendimus ir parodė, kokios plačios galimybės atsiveria Lietuvai, kai vystomas bendradarbiavimas tarp valdžios įstaigų bei užsienio lietuvių“, – kalbėjo premjeras.

Posėdyje įvardinti strateginiai PLB tikslai: lietuvių tautinės mažumos teisių apsauga, lietuvių išsaugojimas, sugrįžimo į tėvynę sąlygų gerinimas, Lietuvos interesų iškėlimas ir įvaizdžio stiprinimas pasaulyje bei tinkamas sprendimas dėl užsienio lietuvių pilietybės.

PLB valdybos pirmininkė Regina Narušienė pabrėžė, kad užsienio lietuvių siūlomi svarbiausi uždaviniai nėra vien finansinio pobūdžio. Komisijos posėdžio metu buvo pabrėžtas PLB vaidmuo plėtojant dvišalius santykius tarp Lietuvos ir valstybių, kuriose gyvena lietuviai.

Šiame numeryje:

- Ateitininkai (p. 2)
- Ganytojo žodis (p. 3)
- A. Vitkaus skiltis (p. 3)
- Apmąstymai iš Ellicott miestelio (p. 4)
- Laiškai, nuomonės (p. 4)
- Detroit šešt. m-kla atšventė 60 metų sukaktį (p. 5)
- JAV LB XIX Tarybos nutarimai (p. 7)
- Žvilgsnis į seniausios JAV liet. bažnyčios likimą (p. 10–11)
- 110 metų be V. Kudirkos (p. 13)
- Lietuvių Opera tikisi ne tik išlikti, bet ir kilti (p. 14)

Valiutų santykis

1 USD — 2.32 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Jau ne pirmą kartą iš Lietuvos ateitininkuose pranešimuose apie Lietuvos Vyriausybės ir išeivijos bendradarbiavimą pasigendu konkrečių žodžių ir darbų: kas yra nuveikta, kas bus daroma ir kaip. Pernelyg dideliu konkretumu negali pasigirti ir lapkričio 13 d. spaudai išplatintas Andriaus Kubiliaus Vyriausybės pranešimas apie įvykusį Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisijos posėdį, kuriame dalyvavo Ministras pirmininkas ir PLB nariai. Beliko šiek tiek daugiau nei mėnuo, kai bus pertvarkytas Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie LV Vyriausybės, jo užsienio lietuvių koordinavimo teises ir pareigas perduodant LR Užsienio reikalų ministerijai, bet kol kas sunku pasakyti, kas ir kaip konkrečiai „vystys bendradarbiavimą tarp valdžios institucijų ir užsienio lietuvių“.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdien, paskelbta) \$250.00
JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00
• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis
Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
| Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00
• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
| Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė
redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Savo veikla dalijasi mūsų idėjos draugai iš Lietuvos

Gargždietės rudens akademijoje

Šių metų spalio 23–26 dienomis septynios Gargždų ateitininkų kuopos narės dalyvavo moksleivių ateitininkų rudens akademijoje, kuri vyko Kairiuose. Akademijos tema „Tikėjimas ir malda: lapės prijaukinimas“. Šią temą gvildenome keturias dienas įvairių paskaitų ir diskusijų metu.

Per akademiją iš klausėme keturias paskaitas, kurias vedė ilgaamžis ateitininkas Petras Plumpa, LiJOT pirm. Šarūnas Frolenko, Ateitininkų federacijos pirmininkas Vyngantas Malinauskas. Ypač gilų įspūdį paliko, „Marijos radijo“ direktoriaus, kunigo Petro Oskaro Volskio paskaita, kurioje jis Dievą gretino su „Mažojo princu“ herojumi. Būtent dėl to akademija buvo susieta su „Mažuoju princu“, turėjome galimybę labiau išigilinti į Antoine de Saint-Exupéry kūrinį. Taip pat vieną vakarą vyko susitaikinimo pamaldos, kurių metu galėjome atlikti išpažintį ar tiesiog pasišnekėti su vienuole mums rūpimomis temomis. Akademijoje vyko Moksleivių ateitininkų sąjungos suvažia-

Iš Ateitininkų gyvenimo

Medžiagą siųsti: Vidai Kuprytei c/o Draugas 4545 W 63 St. Chicago, IL 60629 • el. paštas: draugas@ateitis.org

Gargždų ateitininkų grupelė talentų vakaro metu.

vimas, kurio metu išsirinkome valdybą, kuri visus metus rūpinsis Moksleivių ateitininkų sąjungos veikla. Paskutinį vakarą vyko talentų vakaras, kuriame dalyvavo begalė talentingų ateitininkų, tarp kurių buvome ir mes, Gargždų ateitininkų grupelė. Talentų vakaro metu smagiai pristatėme savo kuopos veiklą. Kas dar turėjo jėgų ir nenorėjo miego galėjo šokti, žaisti stalo žaidimus ar pagroti su gitara ir padainuoti. Ši akademija mus praturtino dviasiskai bei intelektualiai.

Kristina Liutkutė ir Vitalija Pundziūtė
moksleivės ateitininkės

„Nebūk kampuotas“ — Papilės ateitininkų rudens darbai

Jau baigėsi spalio mėnuo. O mes, Papilės Šv. Aloyzo kuopos ateitininkai, ir visą spalį, ir rudens atostogų metu nešvaistėme laiko veltui.

Kaip ir kiekvienais metais, visą spalio mėnesį vakarais Papilės Šv. Juozapo bažnyčioje kalbėjome Švč. Mergelės Marijos rožinį. Spėjome sutvarkyti — išvaduoti nuo lapų naštos — savos bažnyčios aplinką, klebonijos kiemelį. Net 29 kuopos nariai keletą valandų savo našiu darbu stebino ne tik čia pat besisukiojantį parapijos kleboną, bet ir miestelio praeivius.

Taip pat dalyvavome Ateitininkų federacijos organizuotame projekte „Nebūk kampuotas — būk patriotas“, kurio vykdymui Lietuvoje buvo atrinktos 10 kuopų. Pirmuoju projektinės veiklos objektu pasirinkome ne visiems žinomą, gausiais istoriniais ir patriotizmo faktais gaubiamą Agailių bažnytelę. Vieną savo moksleiviškų atostogų popietę vykome į ramybę dvelkiančią Šv. Agailių bažnytelę, išdidžiai ir paslaptinai stovinčią miškų glūduose. Nors oras buvo nekoks, bet iš mūsų veidų nedingo šypsena, tad, bažnytelės viduje suklupę ir sukalbėję bendrą maldele, kibome į darbus.

Vieni iš aplink esančių informacijos parodėlių ir įvairių

užrašų gilinosi į šios šventos vietos istoriją, kiti dailino kryžių, kurių planavome pastatyti prie bažnytelės augančiame Kryžių kalnelyje, tretį tvarkė šventovės vidų, degė žvakutes, šlavė takelį link stebuklingojo šulinio. O baigiamosios klasės gimnazistės suklupo prie M. Marijos statulėlės rašyti maldavimų. Pasistengėme, ir bažnytelės aplinka, ir vidus po geros valandėlės alsavo nauja atminties gaiva. Darbingą dieną Šv. Agailių bažnyčioje užbaigėme čia pat suruošta ateitininkiška Agape — karšta arbata, kakava, sumuštiniais ir skambia giesme.

Visa medžiaga, kurią surinko kraštotyrinė kuopos grupė, bus parodyta gimnazijos parodoje, kad visi mokiniai galėtų susipažinti, šalia kokių unikalių istorijos, tikėjimo, žmogiškumo šaltinių gyvename.

Kita diena ateitininkams buvo ne mažiau svarbi: kartu su Papilės Simono Daukanto muziejaus vadove Danute Veisiene, miestelio bendruomenės nariais prisiminėme didį Lietuvos vyrą — istoriką Simoną Daukantą. Padėjome gėlių prie istorikui stovinčio paminklo, sugiedojome „Lietuva brangi“ ir uždegėme žvakutes prie Simono Daukanto kapo.

Liko atlikti dar vieną darbą — nupūsti užmaršties dulkes nuo kito didžio Papilės Žmogaus — poeto, rašytojo, mūsų gimnazijos buvusio mokinio, kun. Stasias Būdavo vardo. Čia pat, šalia S. Daukanto, yra ir kapas, kuriame iškaltas šio kunigo vardas, nors pats poetas ilsisi amžino poilsio toli nuo gimtos Papilės. Uždegėme žvakelę, pasimeldėme, prisiminėme žemiečio gyvenimo kelią, kūrybą, padėjome gėlių ant jo tėvų kapo, ant kapo tik su poeto vardu.

Grįžę po atostogų, kuopos kambaryje ruošiamė vaizdinę medžiagą ir apie šį mūsų gimnazijos žymų mokinį, Kauno Vytauto Didžiojo universiteto studentą, Kauno kunigų seminarijos seminaristą, vėliau uoliai dirbusį Amerikoje, rašytoją, poetą, kunigą S. Būdavą.

Turiningos mūsų, Papilės Šv. Aloyzo kuopos ateitininkų, atostogos! Prisilietėme prie savo tautos istorijos, nepabūgome nupūsti užmaršties dulkių, nepatingėjome ir neišsigandome būti nepopuliariais. Dirbome tikrai nebaltarankišką fizinį darbą, praturtėjome intelektualiai, sustiprėjome dviasiskai.

Eglė Rapaliūtė

Papilės Simono Daukanto gimnazijos mokinė, Šv. Aloyzo kuopos ateitininkė

Prie paminklo Simonui Daukantui Papilės miestelio centre.

GANYTOJO ŽODIS

MIGRACIJA – NE TIK BAŽNYČIOS PROBLEMA

Lapkričio 5 d., ketvirtadienį, baigėsi Romoje vykęs VI Pasaulinis migrantų ir pabėgėlių sielovados kongresas, kuriame dalyvavo už migrantų sielovadą atsakingi vyskupų konferencijų, religinių kongregacijų, pasauliečių asociacijų, katalikiškų humanitarinių organizacijų delegatai. Apie kongresą „Vatikano radijas“ kalbasi su jame dalyvavusiu Lietuvos Vyskupų konferencijos delegatu užsienio lietuvių sielovadai, Kanadoje gyvenančiu prelatu **Edmundu Putrimu**.

Prelatas E. Putrimas:

Konferencijos tema buvo globalizacijos įtaka migracijai. Jos metu buvo pabrėžta, jog migracija nėra vieno krašto, vienos bendruomenės, tautos, bet viso tarptautinė, globalinė problema. Vien tik pagal statistiką, šiuo metu yra 200 mln. emigravusių žmonių. Dėl ekonominės krizės apie 50 mln. žmonių yra praradę savo darbą ir ieško pragyvenimo [arba savoje, arba svetimoje šalyje].

Kita konferencijos tema buvo globalizacijos reiškinys ir jos įtaka migracijai. Po 5 metų „Erga migrantes caritas Christi“ išlieka svarbiu dokumentu, kuris paaiškina, kokia kryptimi Katalikų Bažnyčia turi eiti, atsiliepdama į migraciją, migrantų problemas. Konferencijoje galima buvo išgirsti įdomių pasisakymų ir palyginimų iš kiekvieno žemyno, nes kiekvienas jų turi savo ypatingus migracijos ir migrantų bruožus.

Taip pat svarbi tema buvo bendradarbiavimas tarp bažnyčių, būtent tos bažnyčios, iš kurios emigrantai emigruoja, ir tos bažnyčios, į kurią atvyksta emigrantai. Katalikų Bažnyčia ragina, kad tarp tokių bažnyčių užsimegztų glaudesnis bendravimas. Taip pat ne paslaptis, kad kai kuriuose kraštuose yra išnaudojami emigrantai, tarp jų neretai ir lietuviai. Ir čia bažnyčios turi glaudžiau bendradarbiauti ir padėti emigrantams.

Buvo diskutuojama apie krikščionių migraciją musulmoniškuose kraštuose, pvz., Saudo Arabijoje, Indonezijoje, Libijoje ir kt. Ne visada islamo tikėjimas toleruoja krikščionis, ne viename musulmoniškuose kraštuose nepripažįstama ar suprantama „žmo-

gaus teisių“ sąvoka.

Jaunimo migrantų sielovada – tai dar vienas didelis Katalikų Bažnyčios rūpestis. Yra manoma, jog bažnyčia yra senų žmonių lankymosi vieta, bet tai netiesa, jaunimas ieško savo vietos bažnyčioje. Kaip sunku yra tikinčiam jaunimui emigruoti su savo šeima, kur jis turi priprasti ne tik prie naujo karšto, bet ir išgyvena savęs tapatybės krizę.

Aktuali yra ir migrantų kalinių sielovada, nes kalinių emigrantų skaičius didėja, tą galima pastebėti ir tarp lietuvių. Kalbant su lietuvišiais kapelionais, turime žinių, jog tokių lietuvių yra buvusioje Airijoje, Vokietijoje, Norvegijoje, ir net tokioje tolimoje šalyje kaip Peru, Pietų Amerikoje.

Žinoma, svarbus buvo susitikimas su popiežiumi Benediktu XVI, kuris priminė, jog migracija yra ne tik bažnyčios, vieno krašto ar tautos problema, bet tarptautinė, socioekonominė, politinė ir sielovadinė problema, ir visi turime bendradarbiauti ir dirbti, kad migrantas pajustų, jog stengiamasi išlaikyti jo orumą, kad jis turi teises.

Buvo įdomu pasikalbėti su Filipinų bažnyčios atstovais. Šiuo metu užsienyje gyvena apie 8 mln. filipiniečių, kurių dauguma yra katalikai. Buvo įdomu sužinoti, kaip jų vyskupų konferencija atsiliepiama į migracijos iššūkį. Jie organizuoja programas mokyklose, aiškina, kaip yra sudėtinga būti emigrantu. Mat yra nuostata, kad emigrantas tik gauna, bet pamirštama, jog jis turi ir duoti, neretai net daugiau, nei vietinis gyventojas. Filipiniečių Vyskupų konferencija taip pat atkreipė dėmesį, jog kunigai, važiuojantys dirbti su užsienyje gyvenančiais filipiniečiais, turi gauti atitinkamą pasiruošimą. Yra sukurta įdomi programa „Exodus“, rengiama kartą per metus. Tie kursai, seminarai tinkamai paruošia kunigus, kad jie galėtų gerai atlikti misionierišką darbą svetur – ar Vakarų, krikščioniškame, ar, kur sunkiau, musulmoniškuose pasauliuose.

Iš audio įrašo perrašė
Dalia Cidzikaitė

Septyni rumunų vyskupai – kandidatai į šventuosius

Šventųjų skelbimo kongregacijai perduotos septynių Rumunijos rytų apeigų katalikų vyskupų beatifikacijos bylos. Visi septyni unitų vyskupai buvo persekiojami ir kalinami dėl to, kad pasipriešino komunistų valdžios reikalavimui nutraukti ryšius su popiežiumi ir paklusti ortodoksų Bažnyčios vyresnybei.

Visi septyni vyskupai buvo suimti tą pačią – 1948 metų spalio 28-ąją. Šeši vyskupai mirė kalėjime. Tik vienas, vyskupas Iuliu Hossu, po šešiolikos metų buvo išleistas iš kalėjimo, tačiau visiškai laisvės neatgavo.

Jis buvo uždarytas namų arešte vienuolyne, kur ir mirė 1970 metais.

Kartu su kardinolu Hossu byla, Šventųjų skelbimo kongregacijai taip pat perduotos vyskupo Valeriu Frenčiu, mirusio kalėjime 1952 metais; vyskupo Vasile Aftenie, mirusio kalėjime 1950 metais; vyskupo Jonao Suci, mirusio kalėjime 1953 metais; vyskupo Aleksandru Rusu, mirusio kalėjime 1963 metais; vyskupo Tito Chinezu, mirusio kalėjime 1955 ir vyskupo Joano Balano, mirusio kalėjime 1959 metais beatifikacijos bylos.

„Vatikano radijas“

ALEKSAS VITKUS

20 metų, kai nebėra Berlyno sienos

Praėjusią savaitę, lapkričio 9 d., Berlyne įvyko ypatinga, neįprasta vieningumo demonstracija, kai prie Brandenburgo vartų susirinko šimtas tūkstančių berlyniečių atšvęsti dieną, reikšmingą ne vien Berlynui, Vokietijai, bet ir visai Europai. Tai diena, kai prieš dvidešimt metų pasibaigė daug metų trukęs Šaltasis karas. Išskilmėse dalyvavo suvienytos Vokietijos kanclerė Angela Merkel, Anglijos premjeras Gordon Brown, Prancūzijos prezidentas Nicolas Sarkozy ir Rusijos prezidentas Dmitry Medvedev. Čia buvo atvykę ir buvęs Sovietų Sąjungos vadas Michail Gorbačiovas ir buvęs Lenkijos prezidentas Lech Wałęsa. Prie jų prisidėjo ir daugelio ES valstybių atstovai. JAV prezidentas Barack Obama mums ten atstovauti pasiuntė Valstybės sekretorę Hillary Clinton.

Nors lijo gana šaltas lietus, entuziastinga minia nesiskirstė, klausydamas sakomų kalbų. „Ši diena yra šventė ne tik vokiečiams, bet ir visai Europai“, – kalbėjo Merkel. Sarkozy savo kalboje linkėjo, kad nuversta Berlyno siena duotų vilčių visoms tautoms, kurios dar kenčia nuo priespaudos. Kalbėjo ir kiti vadovai, bet miniai labiausiai patiko, kai, gaudžiant Beethoven ir Wagner muzikos garsams, pamažu sugriuvo ilga milžiniškų domino kadalėlių eilė, taip vaizdingai primenant Berlyno sienos griūtį. „Laimė, kad šių dienų vaikams Berlyno siena yra tik dalis istorijos“, – sakė Berlyno meras Klaus Wowereit.

Po to pasigirdo JAV prezidento Obama per televiziją perduodami žodžiai: „Turbūt retai kas galėjo pagalvoti, kad suvienytai Vokietijai kada nors vadovaus iš Rytų Vokietijos kilusi moteris, ir kad jos sąjungininkės Amerikos prezidentas bus iš Afrikos kilęs žmogus.“ Toliau jis išreiškė savo susižavėjimą Rytų vokiečių atkaklumu, kad jie nepasidavė juos pavergusiems engėjams. Medvedev nepraleido progos perspėti, jog „sėkmingas Šaltojo karo užbaigimas neturėtų reikšti bet kurios valstybės pasaulinio vyravimo“.

Berlyno sienos griūtis minėjimas bus tęsiamas ir toliau pagal „Freedom Without Walls“ planą, taip norint šių dienų pasaulio studentus supažindinti su buvusia Sovietų Sąjunga, jos užmačiomis, sienos istorija ir Rytų Europos tautų išsilavinimu nuo sovietų priespaudos.

Kaip ta Berlyno siena (vokiškai vadinama „die Mauer“) atsirado ir kaip ji sugriuvo? Kai po Antrojo pasaulinio karo Rytinės Vokietijos provincijos buvo paliktos valdyti sovietams, milijonai vokiečių pradėjo bėgti į Vakarų. Ir kai tokių pabėgėlių atsirado daugiau kaip 3 mln., tuometinis Sovietų vadovas Nikita Chruščiov tuo susirūpino ir įsakė Rytų Vokietijos vadovui Walter Ulbricht tą bėgimą kaip nors sustabdyti.

1961 m. rugpjūčio 1 d. buvo pradėta statyti paprasta spygliuotų vielų tvora, rugpjūčio 13 d. ją užbaigiant ir aklinai uždariant. Ji buvo vis tobulinama, ją pakeičiant stipria nepraenama mūro arba betono siena, saugoma komunistų kareivių ir policijos, kuriems buvo duotas įsakymas šaudyti į bandančius bėgti žmones. Sieną bėgimo nesustabdė, nors ir žuvo daugiau kaip 130 bėglių.

Bet laikai keitėsi. Sovietų Sąjungos vadovu tapo jau sukalbamesnis Michail Gorbačiovas. Prasidėjo jo susitikimai su Amerikos prezidentu Ronald Reagan: Ženevoje, Reikjavike, Washington ir pagaliau Maskvoje. Gorbačiovas jau buvo pradėjęs *glasnost* ir *perestroika* reformas, kurios leido Reagan tikėti, kad, jei jam pavyktų Gorbačiovo įtikinti demokratijos ir žodžio laisvės tikslingumu, tas sovietus nuvestų prie komunizmo žlugimo. Susitikę Baltuosiuose rūmuose, abu valstybių vadovai pasirašė sutartį, pagal kurią buvo abipusiai atsakyta branduolinių ginklų.

Lankydamasis Berlyne 1987 m. birželio 12 d., Reagan taip kalbėjo: „Generalini sekretoriau Gorbačiove! Jei ieškai taikos, jei trokšti gerovės sovietų ir Rytų Europos žmonėms, ir jei nori jiems laisvės, ateik prie šios sienos ir atidaryk vartus! Pone Gorbačiove, nugriauk tą sieną!“ Kai 1988 m. Reagan atvyko į Maskvą, žurnalistai jo klausė, ar jis Sovietų Sąjungą vis dar laiko „blogio imperija“ („evil empire“). Reagan atsakė: „Ne, tai buvo kiti laikai, kita epocha.“

Taip, keitėsi laikai. 1989 m. rugpjūčio 23 d., minint prieš 50 metų pasirašytą nelemtą Molotov-Ribbentrop paktą, užgniaužusį trijų Baltijos valstybių nepriklausomybę, įvyko didysis, du milijonus žmonių sutraukęs Baltijos kelias, kuriuo buvo reikalauta visų trijų tautų nepriklausomybės.

Sušvelnėjo ir kitų sovietinio bloko valstybių režimai. Rytų Vokietijos vadovas Erich Honecker pradėjo leisti savo piliečiams lankytis sovietų bloke esančioje Vengrijoje. Po kiek laiko, 1989 m. rugpjūtį, vengrai atitraukė savo sargybą nuo jos sienos su Austrija, ir šimtai, o paskui ir tūkstančiai vokiečių pasinaudojo ta proga ir namo nebegrižo.

Kai 1989 m. spalio 7 d. Gorbačiovas atvyko į Rytų Berlyną paminėti 40-ąją komunistinės Rytų Vokietijos gimtadienį, susirinkusiai laisvės reikalaujančiai miniai jis pareiškė: „Demokratinės Vokietijos Respublikos (Rytų Vokietijos – A. V.) likimas bus sprendžiamas ne Maskvoje, bet Berlyne.“ Minia į tai atsakė džiaugsmingais šauksmais „Gorby! Gorby!“

Visoje Rytų Vokietijoje prasidėjo demonstracijos, reikalaujant laisvės. 1989 m. lapkričio 4 d. Rytų Berlyno Potsdamer aikštėje susirinkusi kelių šimtų tūkstančių žmonių minia, šaukdama „Wir wollen raus“, reikalavo sienų atidarymo. Po kelių dienų, lapkričio 9 d., visos sargybos buvo nuimtos, prasidėjo laisvas žmonių judėjimas į Vakarų. Po truputį, per kelias savaites, buvo pradėta ardyti ir siena, kol jos visai nebėliko. Dvejais metais vėliau neliko ir Sovietų Sąjungos. Abi Vokietijos, Vakarų ir Rytų, 1990 m. spalio 3 d. susiliejo į vieną. Vos tik keturiems mėnesiams praėjus nuo Berlyno sienos griūties, ir Lietuva tapo nepriklausoma.

APMASTYMAI IŠ ELLICOTT MIESTELIO

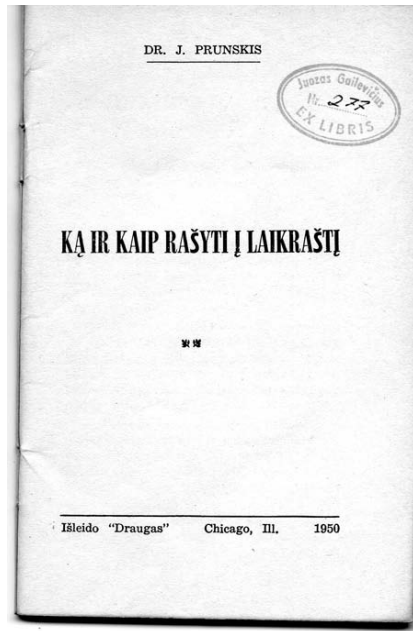
Kaip rašyti į laikraštį

JUOZAS GAILA
gaila1@verizon.net

Perskaitęs Romualdo Kriaučiūno straipsnį apie jo draugystę su „Draugu“, labai pavėluotai gautame spalio 17 d. „Drauge“, nustebau, kad tiek daug panašumo jo draugystėje su manąja. Atrodo, kad jis tartum skaitė mano mintis. Net ir mūsų pirmieji žurnalistikos „kursai“, buvo iš to paties šaltinio, iš kun. Juozo Prunskio knygelės „Kaip ir ką rašyti į laikraštį“. Nors jis už mane keliais metais jaunesnis, bet pradėjo rašinėti kur kas anksčiau už mane ir, anot jo, jo bendradarbiavimas su redaktorais buvo kuklus, o mano šiek tiek gilesnis ir audringesnis. Jis honorarą (3 dol. čekį) gavęs 1956 m., aš – iš kun. Prano Garšvos 20 dol. čekį gavau, berods, 1970 m., kurį grąžinau. Pradėjęs rašinėti apmąstymus iš Turniškių, panašų honorarą gavau iš Danutės Bindokienės ir padėkojęs atsakiau, kad man nereikia. Įdomu, kad R. Kriaučiūnas drįso parašyti, jog „Drauge“ „buvo linkstama viską, kas yra nemalonu, šluoti po kilimu, mažinti ar tiesiog paneigti. 'Draugas' savo gairėmis pasirinko 'informuoti ir formuoti' liniją (...)“. Dar įdomiau, kad šie kritiški žodžiai buvo išspausdinti, nes prie ankstyvesnių redaktorių jie tikrai būtų buvę išbraukti.

Baigęs studijas 1959 m. įsijungiau į Bendruomenę, nes tik jos veikloje mačiau realesnę galimybę išlaikyti lietuviškumą išeivijoje. Pirmąjį straipsnį parašiau „Darbininke“, pasisakydamas prieš mūsų politines partijas, ypač išeivijoje sukurtas, teigdamas, kad išeivijoje jos neturi ateities, o jei Lietuva kada nors atgaus nepriklausomybę, tai tauta kurs savąsias. Mūsų politinių partijų ir sambūrių veikėjai niekada man už tą straipsnį neatleido, tapau jų priešu. Bedirbant Lietuvių Bendruomenės apylinkių, apygardų valdybose, o vėliau – Krašto valdyboje, nori nenori teko rašinėti spaudoje, taigi, rašiau iš reikalo. Reikėjo garsinti šokių, dainų šventes, mokslo kūrybos simpoziumus, jaunimo kongresus, aprašinėti LB valdybų posėdžius, na, ir gintis nuo tų, kuriems bestiprėjanti ir besiplečianti LB veikla buvo rakštis.

Lankydamasis Čikagoje visuomet užsukdavau į „Draugą“. Aplankydavau čia dirbančius buvusius baltimoriečius Kazį ir Kazę Bradūnus ir visus kitus redakcijos narius. Tuometinis „Draugo“ redakcijos moderatorius kun. P. Garšva visada maloniai priimdavo, nepagailėdavo man liaupsų, kad labai tvarkingai surašyti mano atsiunčiami rašiniai ir jis jų laukiantis, bet kai ką turįs išbraukti, kad neiššauktų įvairių nesibaigiančių ir LB naudoms neduodančių kontroversijų visuomenėje. O mūsų politiniai sambūriai turėjo savo ideologinę spaudą, joje netrūko ir pagrįstos, ir išgalvotos kritikos Bendruomenėje dirbantiesiems, į kuriuos reaguoti neturėjome forumo. Vis dėlto ne kartą kun. P. Garšvai išvykus atostogų, jį pavaduojantys Česlovas Grincevičius, Bronius Kviklys ne vieną mano rašinį yra patalpinę be jokių iškarpymų. Iš tikro, tai „Darbininkas“ ir „Draugas“ buvo didžiausi LB rėmėjai ir be jų paramos ji nebūtų tapusi tokia, kokia yra.

Berašydamas „iš reikalo“ išdrąsėjau ir kartas nuo karto parašydavau ką nors kitomis, sakyčiau, laisvomis temomis. Bet ir tai ne visada be cenzūros praeidavo. Ir taip pamažu išmokau rašyti, kad redaktoriams neužkliūtų. Nebuvo noro dažniau rašinėti, ypač kai jausdavau, kad rašas ne skaitytojui, bet redaktoriams. Nebuvo „Draugas“ nei išsami informacijos šaltinis. Mūsų organizacijų, veiksmų suvažiavimai visada buvo aprašomi, kaip buvę darbingi, o jų rezoliucijos reikšmingos, svarbios... Tad jei norėdavau sužinoti, kaip iš tikro tie suvažiavimai praėjo, turėdavau laukti „Akiračių“ žurnalo. Ir atrodo, ne aš vienas toks buvau. Bet nežiūrint to, o gal tik dėl to, „Draugas“ liko su aukščiausiu tiražu, nustelbdamas Amerikos lietuvių ideologinius laikraščius, kurie buvo daugiau taikomi savo bendraminčiams ir jų informacija būdavo daugiau ar mažiau tendencinga.

Deja, nepavyko net „Draugui“ išvengti nuostolingų bylų ir kontroversinių veiksmų iš redaktorių ir administratorių pusės. Prieita net prie vienos dienraščio laidos skubaus sudeginimo. Neseniai net per du „Amerikos lietuvių“ numerius buvo išspausdintas ilgas Broniaus Nainio straipsnis kaltinąs buvusią „Draugo“ redaktorių dėl nuoskaudos, kurią prieš 15 metų patyrė visa Nainių šeima. Patyriau šokią tokią nuoskaudą ir aš, viename vedamajame išvadinatas paukščiu, teršiančiu savo lizdą. O tas „teršimas“ buvo mano rašinys populiariame Lietuvos žurnale „Veidas“, kuriame pacitavau keistai prieštarigus komentarus „Draugo“ vedamuosiuose apie tuo laiku į prezidentus kandidatuojantį Valdą Adamkų.

Šiandieną „Draugas“ žymiai pasikeitęs. Kad „Draugas“ yra pasikeitęs, puikiai įrodo prieš keletą mėnesių išspausdintas labai ilgas straipsnis ir ilgesni laišku, vertinantys V. Adamkaus prezidentavimą. Dienraščio skaitytojui buvo sudaryta galimybė iš abiejų pusių vertinti jo prezidentavimą ir susidaryti savo vienokią ar kitokią nuomonę, be redakcijos įsikišimo. Iš dalies, dabartinei vyr. redaktorei yra lengviau, nes išeivijoje jau lyg ir nebėra mūsų politinių sambūrių, nebėra ideologinių susiskaldymų ir jai nereikia tarp jų

Bet nežiūrint to, o gal tik dėl to, „Draugas“ liko su aukščiausiu tiražu, nustelbdamas Amerikos lietuvių ideologinius laikraščius, kurie buvo daugiau taikomi savo bendraminčiams ir jų informacija būdavo daugiau ar mažiau tendencinga.

laviruoti, norint visus patenkinti. Bet nebėra nei buvusių talentingų, gerai kalbą valdančių bendradarbių. Apie tai ji, klausinėjama internetiniame dienraštyje Bernardinai.lt (spalio 15 d.), beje, įdėjoje fotografijoje ne taip, kaip išsišiepusi „Draugo“ pokylyje, bet labai susirūpinusiu, net, sakyčiau, rūsčiu veidu, atsako:

Esame unikalūs leidinys tuo požiūriu, jog didelė dalis mūsų prenumeratorių kartu yra ir finansiniai rėmėjai, ir bendradarbiai. Dauguma, kurie mums rašo, nėra profesionalai.

Dėl to ir tekstų kokybė ne visada tokia, kokios norėtūsi. Tačiau svarbiau tai, jog gauname naujienų, atspindinčių lietuvių, gyvenančių JAV, mintis, rūpesčius, siekius. Deja, JAV nėra daug žmonių, kurie galėtų laisvai savo mintis dėstyti lietuviškai. 'Antrosios bangos' emigrantai jau garbaus amžiaus, jų vaikams lietuviškai rašyti sunku. Na, o pastaruoju metu į JAV atvykę lietuviai neskuba jungtis į lietuvišką veiklą (...) Jei linktume prie bulvarinės spaudos įpročių, gali būti, kad pritrauktume daugiau vienadienių skaitytojų. Tačiau tai ne 'Draugo' kelias (...).

Šie vyr. redaktorės pasisakymai sulaukė sunkiai suvokiamų, pykčiu persunktų slapukų komentarų ir apie patį dienraštį, ir jo skaitytojus, ir net aukotojus dienraščiui. Gal ir gerai, kad internetinis „Bernardinų“ laikraštis, pakeitęs savo formatą, užtrenkė duris slapukams, priimdamas tik užsiregistravusius komentatorius.

R. Kriaučiūnas, baigdamas savo rašinį, linki „Draugui“, nors ir pavėluotai, verčiant naują lapą žengti į kompiuterių amžių. To paties linkiu ir aš.

Jei linktume prie bulvarinės spaudos įpročių, gali būti, kad pritrauktume daugiau vienadienių skaitytojų. Tačiau tai – ne „Draugo“ kelias.

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais: redakcija@draugas.org
dalia.cidzikaite@gmail.com

APIE ALMOS FONDĄ IR IŠEIVIJOS INDĖLĮ

„Drauge“ išspausdintame laiške apie Almos fondą („Ar bus tęstinumas?“ š. m. lapkričio 5 d.) tarp kitų teiginių rašoma: „Čikagos lietuvių moterų klubas (ČLMK) šalia gero vėjo linkėjimų įteikė kuklią 500 dol. auką A. Adamkieniui panaudoti labdaros/švietimo plėtros fondui. (...) Vien ČLMK per 1998–2009 metus perdavė Almos fondui 11,800 dol. sumą. Lietuvos našlaičių globos komitetas, tvarkantis Almos fondo įnašus, perdavė į Lietuvą daugiau nei 174,000 dol.“ Laiško gale paaiškinama, jog medžiaga paimta iš A. Adamkienės „Labdaros ir paramos fondas – Su gerumu į ateitį 1999–2009“ (Išleido VŠĮ 'Svajonių kalvė', Vilnius).

Tačiau perskaičius visus „Almos Adamkienės labdaros ir paramos fondas“ 64 puslapius, neradau nė vienos

iš laiške paminėtų trijų sumų, nors 16 puslapyje teigiama: „Teko pradėti nuo nulio. Pinigų nebuvo. Tik pirmasis ponios Almos įnašas gautas iš Čikagos moterų klubo (...)“. Čia kalbama vien apie minėtą įteiktą pradinę „kuklią 500 dol. auką“, o ne apie 372 kartais didesnę 186,300 dol. sumą. Taip pat nepasakyta, jog tas Čikagos moterų klubas yra būtent lietuvių moterų. O juk tokioje Čikagoje yra daugybė moterų klubų, nieko bendro neturinčių su lietuviais. Beje, jei net tokiam rėmėjams padėką išsakančiame leidinyje nėra atitinkamai pristatytas Lietuvos emigrantų indėlis, nenuostabu, kad Lietuvoje yra mažai žinoma apie išeivijos lietuvių bei jų įnašą Lietuvai.

Leonidas Ragas
Itasca, IL

NOBELIO TAIKOS PREMIJOS

Noriu atkreipti Alekso Vitkaus dėmesį, kad jo straipsnyje „Dar kitoks žvilgsnis į Nobel taikos premijas“, išspausdintame š. m. spalio 30 d. „Drauge“, minima Burmos taikos

aktyvistė Aung Suu Kyi yra moteris, todėl ji negali būti „aktyvistas“.

Raimundas Kiršteinas
Rochester, NY

Redakcijos pastaba. Skaitytojų laiškuose pateikta nuomonė nebūtinai sutampa su „Draugo“ redakcijos nuomone. Taip pat primename, jog laiško autorius, ypač elektroninio laiško, turi būtinai jį pasirašyti bei nurodyti savo adresą ir telefono numerį. Anoniminių laiškų ir laiškų be adreso nespausdiname.

Detroito šeštadieninė mokykla atšventė 60 metų sukaktį!

PRANAS ZARANKA

1949 m. spalio mėn. 1 d. Detroito ateitininkų susirinkime nutarta steigti liuanistinę mokyklą. Inž. Jurgis Mikaila kreipėsi į Šv. Antano parapijos kleboną kun. Igną Boreišį ir gavo leidimą šeštadieniais naudoti parapijos mokyklos klases. Darbas pradėtas lapkričio mėnesį. Mokyklos vedėja pakviesta Elena Arbačiauskienė-Alė Rūta. Jai susirgus, sausio mėnesį vedėju tapo Jonas Švoba. Mokė 8 mokytojai. Buvo ir atskira čia gimusių klasė, kurią mokė Stasys Sližys.

Po metų įsisteigė Detroito lietuvių mokytojų draugija, kuri ėmė šia mokykla rūpintis. Draugija veikė 4 metus. Nuo 1954–1955 m. mokyklą globojo LB Detroito apylinkės valdyba, iki didžiąją dalį rūpesčių perėmė tėvai ir vedėjai.

Šv. Antano mokykloje buvo tik 4 gana didelės klasės. 1955 m. kovo mėnesį įsteigus „aukštesniąją“ klasę (vedėja Jūratė Pečiūrienė), kur mokėsi 44 vyresni nei 14 metų amžiaus mokiniai, prasidėjo tikra „vargu mokykla“ tėvams, kurie turėjo vežioti vaikus iš ryto – 9:30 val. mažuosius, po pietų – 1 val., vyresnius. Mokykla vėliau tapo aštuonerių metų pradžios mokykla. Prasidėjo dviejų vedėjų gdynė, nors kartais vedėjas buvo ir abiem mokykloms.

1963–1966 m. St. Sližiui vedėjaujant, gautos patalpos lenkų Šv. Kazimiero mokykloje, kur buvo mokomi vyresnieji skyriai, pirmieji 4 liko Šv. Antane. Mokėsi 133 mokiniai, mokė 11 mokytojų. Parinktas vardas – Aušros liuanistinė pradžios mokykla Detroito.

1966–1967 m. nebegavus Šv. Kazimiero klasių, visa Aušros mokykla vedėjo Kosto Jurgučio pastangomis persikelia į valdišką Amelia Earhart Junior High. Žiemos mėnesiais nomavo pigesnę Western High. Abi netoli Šv. Antano bažnyčios. Steigiamas IX skyrius, jame mokosi 9 mokiniai, moko 10 mokytojų, iš viso – 80 mokinių.

Dr. Vinco Kudirkos vardo šeštadieninė liuanistinė mokykla

Kadangi Detroito lietuviai jau kūrėsi toliau nuo Šv. Antano ir dėl jau minėtų nepatogumų, vakarinių priemiesčių tėvai 1963 m. rugsėjo 4 d. Redfordo priemiestyje įkūrė dr. V. Kudirkos mokyklą. Buvo samdoma valdiška Vandenberg mokykla. Pirmą pusmetį vedėju dirbo Medardas Bavorskas. Veikė 7 skyriai su 43 mokiniais, mokė 6 mokytojai. Mokykla augo, 1966–1967 mokslo metai prasidėjo su 130 mokinių. Mokė 16 mokytojų. Įsteigiamas darželis. Išleidžiama pirmą aštuntokų laida. Ketverius metus tėvų komitetas kvietė ir vedėjus, ir mokytojus. Tuo mokykla skyrėsi nuo Aušros, kur pynėsi LB apylinkės valdybos ir mokyklos vedėjų santykiai.

Mokyklų sujungimas ir skyrybos

Aušros ir Kudirkos mokyklų sujungimu rūpinosi LB Detroito apylinkės valdyba, sudariusi sujungimo komitetą iš abiejų mokyklų tėvų komi-

„Žiburio“ liuanistinė mokykla.

Kęstučio Šontos nuotr.

teto, vedėjų ir LB atstovų. Anketomis ir balsavimu buvo atsiklausta visų tėvų nuomonės. 1967 m. rugpjūčio mėn. 24 d. abi mokyklos buvo sujungtos. Jungtinis abiejų mokyklų tėvų komitetas vedėju pakvietė Praną Zaranką. Buvo ieškota ir naujų patalpų mokyklai, neradus, pasisakyta už tą pačią Vandenberg mokyklą Redforde, kur iki šiol mokėsi kudirkiečiai. LB Detroito apylinkės liuanistinės mokyklos vardas parinktas, norint išvengti „mūsų“, „jūsų“, nepasitenkinimo, kad nebūtų „pralaimėtojų“.

Kadangi mokykla buvo apie 14 mylių nuo Šv. Antano bažnyčios, dalis Aušros tėvų ir mokytojų, net balsavusių už mokyklų sujungimą, grįžo į Šv. Antano mokyklos klases su 29 mokiniais. Vis mažėdama mokykla veikė iki 1985 m. Aušros vedėju dirbo Vladas Pauža.

1967–1968 m. sujungtoje LB mokykloje

Darbas prasidėjo rugsėjo mėn. 9 d. su 172 mokiniais, 15 mokytojų. Veikė darželis. IX skyrius mokomas dalykine sistema.

Šiais mokslo metais nusistovėjusi mokyklos tvarka su mažais skirtumais pamokų tvarkraštyje, vedėjų charakteriuose ar mokytojų sudėtyje išsilaiyks daug metų. Tėvų komitetas renkamas kasmet pavasarį, jis vieneriems metams kviečia vedėją ir rūpinasi mokyklos patalpomis ir išlaidų kymu. Vedėjas kviečia mokytojus, dažniausia pasitardamas su tėvų komitetu, ir yra atsakingas už mokyklos darbo tvarką. Tvarkai palaikyti mokyklos koridoriuose budi du tėvai ar motinos.

Įsigytas spiritinis rotatorius, taip pagreitinant pamokų uždavinius, spausdinamus kas šeštadienį, vedėjo pranešimus, posėdžių, renginių planus, juo spausdinamas mokyklos laikraštis „Skambutis“. Mokytojai pradeda namų darbus užduoti raštu,

kad tėvai aiškiai matytų, ką vaikas turi atlikti. Kai kurie mokytojai parodo daug kūrybingumo, kiti nenori „popierizmo“...

Išspausdinamas „Mokinio lapas“, kur kiekvienais metais įrašomos asmeninės žinios, pažangumo pastabos, adreso pakeitimas. Gerosioms būdo savybėms sužadinti vedamas „Mokinio pasižymėjimo lapas“. Užvedama ir mokyklos turto knyga, pradėdami vesti kronikos albumai.

1968–1969 m. LB mokykloje mokėsi 169 mokiniai. Įsigyjamas projektorius ir daugiau nei 100 liuanistinių skaidrių. Dalyvaujama dailiojo žodžio ir iškarpų konkursuose.

Tautinio ir visuomeninio auklėjimo kursai

Kursai įsteigti 1968 m. rudenį, tėvamas pageidaujant, mokytojų Jadvygos Damušienės ir dr. Jono Mikulionio pastangomis. Kursai vyko kartą į mėnesį šeštadieniais nuo 9 val. r. iki 1 val. p. p. Buvo kviečiami įvairūs paskaitininkai. Temos buvo įvairios. Kursantų susirinko 21, per porą metų jų skaičius sumažėjo. Įsitikinta, kad vieno šeštadienio „aukštajam“ mokslui neužtenka, reikalinga mokymo sistema. Minusai – kursai „nužudė“ IX ir X skyrius. Kursai turėjo socialinės reikšmės to meto jaunimui.

Pedagoginiai kursai

1971–1972 m. vedėjas K. Jurgutis prieš mokyklos įsteigimą liuanistinius pedagoginius kursus, kuriuos lankyti pradėjo 14 mokinių. 1973 m. pavasarį kursas baigė 4 studentai.

Detroito LB Aukštesnioji liuanistinė mokykla

Mokyklą įsteigė tėvai, LB valdybai pritariant. Ši nepriklausoma nuo sujungtosios mokykla su atskira ve-

dėja J. Pečiūriene pradėjo darbą 1971 m. lapkričio 13 d. IX skyriuje mokėsi 10 mokinių, po metų IX ir X skyriuose – 17 mokinių.

1973–1974 m. mokykla kėlėsi į Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos klebonijos antrą aukštą. Veikė IX, X ir XI skyriai su 16 mokinių. Tų metų pavasarį tėvų susirinkime nutarima, kad abiejų mokyklų tėvų komitetas yra bendras, tik mokyklos turi atskiras vadovybes. Pasikeitė ir vardas – LB Detroito apylinkės „Žiburio“ aukštesnioji liuanistinė mokykla.

„Žiburio“ vardu pasivadino ir aštuoniaskyrė. Šios mokyklos vedėja – Valentina Černiauskiene, jau 10 metų mokiui amerikiečių mokyklose, Detroito šeštadieninės mokyklos absolventė.

Dievo Apvaizdos parapijos patalpose kūrimosi pradžia sunkoka, nes ne visos klasės turėjo pertvaras, dažnai neveikė šildymo sistema, įrengta per mažai klasių. Tačiau vedėja ir tėvų komitetas smarkiai dirbo, mokykla įsigijo naujų priemonių, žemėlapių, rašomųjų stalų, 3 spintas savam knygynėliui, į vieną klasę perkeltas ir mokyklos archyvas.

1974–1975 m. „Žiburio“ mokykloje mokėsi 107 mokiniai, mokė 13 mokytojų. Tėvų komiteto pastangomis gražiai papuoštos klasės ir mokyklos koridoriai, įsigyta elektrinis duplikatorius. Aštuntąjį skyrių baigė 18 mokinių.

1975–1976 m. nusprendžiama „Žiburio“ mokykloms geriau turėti vieną vedėją. XI ir XII sujungtuose skyriuose įvesti pedagoginiai dalykai, tikint, kad iš tų mokinių ne vienas ateis į šeštadieninę mokyklą. Į IX skyrių, sujungtą su X, stoja 12 mokinių. Nuo tų metų aukštesnioji turi ir dainavimo pamoką.

1976–1977 m. mokinių skaičius siekia 111, iš jų 28 mokosi aukštesniojoje. Moko 16 mokytojų, 10 atsarginių.

Nukelta į 9 psl.

Vilnius, lapkričio 13 d. (ELTA) – Lietuvos parodų centre „Litexpo“ savaitgalį vyksta trys parodos: „Vaikų šalis“, „Jūsų namai“ ir „Protingi namai“. Jau 15-ąją kartą vykstanti tarptautinė specializuota paroda „Vaikų šalis“ pavertė „Litexpo“ salę didžiuliu draugišku šeimai miestu. Šiame mieste viskas pritaikyta ir suaugusiajam, ir vaikui. Pagrindinėje miesto aikštėje vaikų lauks žaidimai ir pramogos, o kol vaikai bus užsiėmę, jų mamytės galės mokytis rankdarbių paslapčių arba parodos stenduose apžiūrėti naujausias prekes kūdikiams ir vaikams.

Eltos nuotr.

Prašoma ištirti informaciją apie žurnalistų pokalbių pasiklausymą

Vilnius, lapkričio 13 d. (ELTA) – Seimo pirmininkė Irena Degutienė kreipėsi į Operatyvinės veiklos parlamentinės kontrolės komisiją, prašydama ištirti viešumoje paskelbtą informaciją apie žurnalistų pokalbių telefonu pasiklausymą bei apie tyrimo rezultatus pranešti visuomenei.

Parlamento vadovė pažymėjo, kad Seimo Operatyvinės veiklos parlamentinės kontrolės nuostatai numato komisijos pareigą prižiūrėti, ar operatyvinės veiklos subjektų veikla atitinka Konstituciją ir įstatymus.

Informaciją apie galimą žurnalistų pokalbių telefonu pasiklausymą paskelbė Pilietinės visuomenės instituto direktorius, Piliečių santalkos pirmininkas Darius Kuolys. Šių metų

spalio 21 d. Baltijos televizijos laidoje „Akistata su Lietuva“, o spalio 22 d. interneto tinklalapyje „Delfi“ D. Kuolys paskelbė turįs duomenų, kad Valstybės saugumo departamento darbuotojai klausosi tam tikrų žurnalistų pokalbių telefonu. Pasak D. Kuolio, klausomasi tų žurnalistų, kurie viešai kėlė klausimus dėl karininko Vytauto Pociūno žūties Baltarusijoje.

D. Kuolio duomenimis, žurnalistų pokalbių klausymasis prasidėjo po saugumo karininko V. Pociūno žūties Baltarusijoje ir tęsiasi iki šiol, o leidimus šių pokalbių klausymuisi esą išduodavo Šiaulių apygardos prokuratūros vyriausiasis prokuroras Anatolijus Mirnyj ir Šiaulių apygardos teismo pirmininkas Boleslovas Kalainis.

Nutarta nemokėti už narystę keliose tarptautinėse organizacijose

Vilnius, lapkričio 13 d. (BNS) – Lietuvos Seimas, ieškodamas taupymo galimybių, nutarė dvejus metus nemokėti kelioms tarptautinėms organizacijoms nario mokesčio.

Seimo valdyba pavedė kanceliarijai dvejus metus nemokėti Seimo delegacijos Frankofonijos Parlamentinėje Asamblėjoje ir Seimo delegacijos Tarpparlamentinėje Sąjungoje, Tarpparlamentinės Sąjungos geopolitinėje grupėje „12+“ ir Tarpparlamentinės Sąjungos Generalinių sekretorių asociacijoje narystės mokesčių.

Be to, Lietuvos parlamento vadovybė nutarė pasiūlyti Seimo delegacijai Baltijos Asamblėjoje svarstant 2010 m. Baltijos Asamblėjos biudžetą pasiūlyti 20 proc. sumažinti kiekvienos valstybės nario mokesčių. Baltijos Asamblėjos sesija vyks lapkričio 26–28 dienomis Vilniuje.

Sustabdžius narystės mokesčių mokėjimą kai kuriose tarptautinėse organizacijose ir sumažinus nario mokesčių Baltijos Asamblėjoje, būtų sutaupyta beveik 160,000 litų.

Pirmasis krematoriumas pradės veikti iki 2010 m. Vėlinių

Vilnius, lapkričio 13 d. (BNS) – Pirmąjį krematoriumą Lietuvoje ketinančios statyti bendrovės „K2 LT“ direktorius tikisi, kad jis pradės veikti 2010 metų rudenį.

Birželį „K2 LT“ skelbė, kad pagal susitarimą su Kėdainių savivaldybe, Kėdainių pramoniniame parke esančiame 0,75 ha ploto žemės sklype bus pastatyta ritualinių paslaugų įmonė su krematoriumu. Planuojama investicija į statybą – 10,5 mln. litų. Paslaugos kainą klientams esą nulems būsima dujų kaina.

Būsimasis ritualinių paslaugų centras neteiks šarvojimo ar laidojimo paslaugų – čia bus tik salė, skirta atsisveikinti su velioniu prieš palaikų kremavimą. Po to artimiesiems bus

įteikiama kapsulė su pelenais.

Bendrovės atstovai yra teigę, kad dviejų linijų pajėgumų pakaks suteikti kremavimo paslaugą jos pageidaujantiems iš visos Lietuvos.

„K2 LT“ taip pat skelbė, kad šiuolaikinių technologijų krematoriumo įranga gerai išvalo dūmus nuo kenksmingų išmetamųjų dujų – tarša nesiekia Europos Sąjungos nustatytų reikalavimų. Kvapai sudega kremavimo proceso metu, esant 850 laipsnių Celsijaus temperatūrai.

Prieš keletą metų atlikta apklausa parodė, kad kremavimui pritarė dauguma Lietuvos gyventojų. Palaikų kremavimas Lietuvoje įteisintas 2007 metų pabaigoje.

Berlyno sienos griūties metinės paminėtos Otavoje

Čikaga, lapkritis 13 d. (LR ambasados Kanadoje info) – Lapkričio 9 d. Kanados premjeras S. Harper surengė iškilmingą Berlyno sienos griūties 20-mečio paminėjimą sostinės Vyriausybės konferencijų centre, kur buvo galima apžiūrėti Berlyno sienos detalę.

Renginyje, kuriame dalyvavo Lietuvos ambasadorė G. Damušytė ir kitų Europos šalių ambasadoriai, tylos minute buvo pagerbtos nuo komunizmo nukentėjusios milijoninės aukos ir prisiminta Vidurio ir Rytų Europos šalių, tame tarpe – Baltijos valstybių okupacija ir taikiosios revoliucijos.

Savo kalboje Kanados premjeras pranešė, kad Otavoje numatoma statyti paminklą komunizmo aukoms atminti ir kad projektui vadovaus bei lėšas telks nevyriausybinė organizacija „Tribute to Liberty“ (Vardan laisvės).

Renginio metu taip pat pasisakė Kanados Viešojo saugumo ministras Peter Van Loan, Vokietijos ambasadorius Kanadoje Dr. Georg Witschel, Kanados lenkų kongreso pirmininkas W. Lizon ir „Tribute to Liberty“ tarybos pirmininkė Alide Forstmanis. Į iškilmes susirinko keli šimtai dalyvių, tarp jų – Kanados Lietuvių Bendruomenės atstovai, parlamentarai ir spaudos darbuotojai.

Nacionalinio stadiono statybos sutartis – negaliojanti

Vilnius, lapkričio 13 d. (ELTA) – Teismų karuselė dėl Nacionalinio stadiono statybos Vilniuje sutarčių turėtų sustoti visam laikui. Aukščiausiasis Teismas paskelbė, kad rangos darbų sutartis dėl Nacionalinio stadiono statybos Ukmergės gatvėje yra niekinė.

Į teismą prokurorai kreipėsi prašydami pripažinti niekine sutartį dėl Nacionalinio stadiono su sporto statiniais Vilniuje, Ukmergės gatvėje, statybos darbų, taip pat panaikinti su tuo susijusius ankstesnius Vilniaus miesto savivaldybės viešųjų pirkimų

komisijos pavedimus, nutarimus.

Prokuratūra į teismus nusprendė kreiptis po vieno iš Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narių pareiškimo dėl galimų teisės aktų pažeidimų sudarant statybos rangos sutartis dėl Nacionalinio stadiono statybų. Vilniaus apygardos teismas tokį prokurorų ieškinį atmetė.

Vilniaus apygardos prokuratūra įtarė, kad sostinės savivaldybė projektavimo sąlygų sąvadą išdavė pažeisdama statybos techninius reikalavimus.

A. Zuokui panaikintas teistumas

Vilnius, lapkričio 13 d. (BNS) – Seimo Liberalų ir centro sąjungos nariui, buvusiam Vilniaus merui Artūru Zuokui panaikintas teistumas. Tokį sprendimą priėmė Vilniaus miesto 3-iasis apylinkės teismas. Teismas, išnagrinėjęs A. Zuoko prašymą, nutarė jį tenkinti įvertinęs pareiškėjo asmenį, jo darbinę veiklą ir elgesį.

Teismas nusprendė, kad bausmė atlikta, tai yra 12.500 litų dydžio baudą A. Zuokas sumokėjo, yra suėję pusė įstatymo nustatyto teistumo termino, naujų nusikalstamų veikų per šį laikotarpį parlamentaras nepadarė, pareiškėjo veikla ir elgesys leidžia

daryti išvadą, kad bausmės tikslai pasiekti, todėl teistumas naikintinas.

Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Baudžiamosios justicijos katedros docentas daktaras Romualdas Drakšas sakė: „Teistumu nustatomas tam tikrų teisių ir laisvių suvaržymas, pavyzdžiui, negalėjimas dirbti tam tikro darbo valstybės tarnyboje, paskolų nedavimas bankuose.“

Vyriausiosios rinkimų komisijos vadovas Zenonas Vaigauskas sakė, kad aplinkybė, kad teistumas panaikintas, nereiškia, kad toks asmuo, norintis dalyvauti rinkimuose, neturės nurodyti, kad jis buvo teismo pripažintas kaltu.

Kultūrinė žiniasklaida Lietuvoje vargsta, bet gyvuoja

Vilnius, lapkričio 13 d. (ELTA) – Lietuvos ir užsienio žurnalistai, leidėjai, meno įstaigų, aukštųjų mokyklų atstovai Vilniuje aptarė kultūrinės žiniasklaidos aktualijas ir problemas.

Nacionalinėje dailės galerijoje surengtos tarptautinės konferencijos „Kultūrinė žiniasklaida šiandien: marginalizacija ar proveržis?“ dalyviai nusprendė, kad Lietuvoje leidžiamos kultūrinės spaudos socialinis vertinimas neaukštas, finansinė padėtis sunki – tai sąlygos, kuriomis kitų šalių leidėjai jau seniai būtų nuleidę rankas, tačiau mūsų kultūrinės spaudos leidėjai ir autoriai sugeba nuolat pateikti įdomių dalykų.

Kita vertus, Lietuvoje esą trūksta kultūros žurnalistų, profesionalių meno kritikų ir apžvalgininkų, o vie-

na iš to priežasčių esanti nuo sovietmečio gaji akademinė specializacija, ugdanti tik siaurų sričių specialistus, bet ne plačiai mąstančius kultūrininkus. Be to, pastebima, kad daugeliui lietuvių trūksta domėjimosi aplinkiniu kultūros pasauliu, todėl jie negalintys tinkamai suvokti savojo.

Konferencijoje teigta, kad kultūrinės spaudos sklaida Lietuvoje atrodo liūdniausiai – laikraščių ir žurnalų tiražai maži, į daugelį ne Vilniaus bibliotekų šie leidiniai nepatenka, o kaimuose net jų pavadinimai nežinomi. Pažymėta, kad per 20 nepriklausomybės metų lietuviška kultūrinė spauda neįgijo nė šimtosios dalies įtakos, kurią turi komercinė spauda ir kita žiniasklaida.

JAV Lietuvių Bendruomenės XIX Tarybos nutarimai

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Nutarimai priimti I-oje sesijoje,
vykusioje š. m. rugsėjo 25–27 d.
Denver, CO

Finansiniais reikalais

- Įpareigoja JAV LB Krašto Valdybą (KV) išsiųsti aukotojams kvitus už JAV LB Krašto Valdybai atsiųstas pinigines aukas pagal IRS nuostatus.

- Įpareigoja JAV LB KV išsiųsti kvitus už Vasario 16-tos dienos aukas ir solidarumo įnašą.

- Ragina JAV LB KV išgryninti gautus čekius ir apmokėti einamąsias sąskaitas per 30 dienų.

- Įpareigoja JAV LB KV, kad apygardų ir apylinkių išdininkai per 30 dienų pristatytų gruodžio 31 d. ir birželio 30 d. bankų sąskaitų kopijas JAV LB KV vicepirmininkui finansų reikalams.

- Įpareigoja JAV LB KV, kad visa finansinė ataskaita būtų tvarkoma anglų kalba arba abiejomis kalbomis (lietuvių ir anglų), atsižvelgiant į GAAP (Generally Accepted Accounting Principles) pagal IRS (Internal Revenue Service) reikalavimus.

- Ragina JAV LB apylinkes, laikantis įstatų, surinkti solidarumo įnašą, taip puoselėjant bendruomeninį solidarumą.

- Įpareigoja JAV LB apylinkes atlikti metines išdo revizijas ir kontrolės komisijos protokolo kopijas pristatyti JAV LB KV vicepirmininkui finansų reikalams.

Jaunimo reikalais

- Įpareigoja JAV LB KV tęsti ir plėtoti Lietuvos išeivijos studentų stažuotės programą Lietuvoje (18–29 metų jaunimui).

- Įpareigoja JAV LB KV tęsti, tobulinti ir vystyti Lietuvos išeivijos moksleivių savanoriško darbo programą Lietuvoje (16–18 metų jaunimui).

- Įpareigoja JAV LB KV sukurti Lietuvos išeivijos studentų stažuotės programą Lietuvoje (lietuviškai nekalbančiam 18–29 metų jaunimui).

- Įpareigoja JAV LB KV sukurti JAV gyvenančio lietuvių kilmės jaunimo stažuotės programą, sudarant galimybes dirbti su Šiaurės Amerikos lietuviams specialistais ar verslininkais (18–29 metų jaunimui).

- Įpareigoja JAV LB KV platinti informaciją lietuvių kilmės jaunimui apie veikiančias lietuvių stovyklavietes ir jų programas Šiaurės Amerikoje.

Kultūros reikalais

- Pritaria JAV LB Kultūros tarybos pradėtam projektui paruošti Žalgirio mūšio 600 metų jubiliejinį medalį ir sukurti jubiliejinį plakatą.

- Įpareigoja JAV LB Kultūros tarybą toliau rūpintis bendradarbiavimu su Lietuva dėl archyvų sutvarkymo.

- Ragina JAV LB Kultūros tarybą informuoti visuomenę apie 2010 m. Šiaurės Amerikos Dainų šventę Kanadoje ir skatinti dalyvauti joje.

- Pritaria JAV LB Kultūros tarybos siūlymui ruošti lietuvių autorių knygų, filmų ir kitų meno kūrinių pristatymus JAV lietuvių visuomenei.

- Įpareigoja JAV LB Kultūros tarybą raginti apylinkes remti ir kvieisti vietinius menininkus programų atlikimui, parodoms ir pan.

Balsuoja JAV LB XIX Tarybos nariai.

- Ragina JAV LB Kultūros tarybą skatinti apylinkes prisidėti prie savo miesto organizuojamų švenčių.

Organizaciniais reikalais

- Įpareigoja JAV LB KV sukurti strateginį JAV LB planą ir užtikrinti JAV LB gyvastingumą, atsižvelgiant į besikeičiančias JAV LB veiklos sąlygas.

- Ragina apylinkių valdybas įtraukti tarybos narius į apylinkių veiklą.

- Įpareigoja JAV LB KV atnaujinti JAV LB tinklalapį pagal naujausius reikalavimus.

- Įpareigoja JAV LB KV tęsti seminarus siekiant supažindinti naujus narius su JAV LB struktūra, tikslais ir veikla.

- Įpareigoja JAV LB KV paruošti apklausai anketą, siekiant ištirti mūsų tautiečių supratimą ir jų nuomonę apie JAV LB veiklą.

Religiniais reikalais

- Įpareigoja JAV LB KV suteikti galimybę grąžinti Dievo Žodį (Šv. Raštą) į lietuvių šeštadienines mokyklas, kad Jėzaus Kristaus mokslas būtų gyvas jaunimo širdyse ir taptų parama sunkumuose.

- Įpareigoja JAV LB KV suteikti galimybę jaunimo dvasiniam auklėjimui mūsų lituanistinėse mokyklose.

- Įpareigoja JAV LB KV išleisti lietuvių kalba CD/DVD liturgines giesmes, pritaikytas laidotuvėms ir didžiosioms šventėms.

- Įpareigoja JAV LB KV atnau-

jinti visų lietuvių parapijų sąrašą JAV LB tinklalapyje.

- Įpareigoja JAV LB KV JAV LB tinklalapyje paskelbti apie visas JAV lietuviškas parapijas ir jų padėtį (pvz., kurios turi/neturi lietuvius kunigus). Įtraukti į sąrašą ir tas vietas, kurios veikia be bažnyčių/parapijų (pvz. Atlanta, Seattle, Portland).

Socialiniais reikalais

- Įpareigoja JAV LB KV tęsti pradėtą labdarinę pagalbą Lietuvoje.

- Įpareigoja JAV LB KV atkreipti dėmesį į teisinę pagalbą žmonėms nuosavybės supratimo klausimais JAV įstatymų sistemoje.

- Įpareigoja JAV LB KV siūlyti apylinkių valdyboms organizuoti pasikaitas įvairiomis socialinėmis ir psichologinėmis temomis, atkreipiant dėmesį į kultūrinius skirtumus tarp amerikiečių ir lietuvių.

Švietimo reikalais

- Įpareigoja JAV LB Švietimo tarybą reklamuoti lituanistinį mokymą ir Švietimo tarybos iniciatyva parengtus tinklalapius Lietuvių Bendruomenėje (renginiuose, mokyklose, spaudoje).

- Įpareigoja JAV LB Švietimo tarybą remti lituanistinėse mokyklose dirbančių mokytojų tobulinimo programas ir įtvirtinti nuostatą, kad mokytojų tobulinimas būtų privalomas.

- Įpareigoja JAV LB KV raginti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybą tartis su Lietuvos valdžia, kad užsienio lituanistinėse mokyklose dirbantiesiems mokytojams būtų užskaitytas pedagoginis darbo stažas.

- Įpareigoja JAV LB Švietimo tarybą kreiptis į Lietuvos valdžią, prašant rengti lituanistinėms mokykloms mokymo programas ir vadovėlius kaip antrą kalbą besimokantiems mokiniams.

- Įpareigoja JAV LB Švietimo tarybą paruošti gaires lituanistinėms mokykloms, siekiant supažindinti vyresnias klases su JAV LB struktūra, tikslais ir veikla.

Visuomeniniais reikalais

- Įpareigoja JAV LB KV kreiptis į Lietuvos internetinės spaudos redaktorius ir užsienyje žinių platintojus, kad išimtų komentarus, skatinančius neapykantą ir kerštą (rasistinio pobūdžio ir nukreiptus prieš netradicinės seksualinės pakraipos žmones ir pan.), bei grasinimus fiziškai susidoroti.

- Įpareigoja JAV LB KV kreiptis į JAV senatorius, kongreso narius ir prezidentą, kad neužmirštų JAV įsipareigojimų Baltijos šalims dabartinėje pasaulio politinėje atmosferoje, ir toliau raginti senatorius bei kongreso narius stoti į „Baltic Caucus“.

- Remiantis Potsdamo sutartimi įpareigoja JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos narius susisiekti su „Baltic Caucus“, primenant apie Karaliaučiaus srities teisinę ir politinę padėtį, kuri yra neišspręsta.

- Ragina visus paremti „Draugą“ dalyvaujant laikraščio 100-mečio iškilmingame pokylyje ir remiant finansiskai.

ATLANTIC Express Corp.
3801, S. 75th av. Bridgeview, IL, 60439
Tel.: 708-598-9680

1d GRUODŽIO

Aradžiam šiandien švenčiam, kompanion Atlantic Express Corp. primena viešame, norintama sudžluginti savo ardimovais bei parafininti su S. Rašdom, jog slėptinai (kavos, inkovai) būtina perlaikyti į pasauliui skirtas pakuotes iki GRUODŽIO 1 dienos.

Slėptinų surinkimo vieta

Adresas: Chicago, IL 60607
Telefonas: (708) 598-9680

Slėptinų surinkimo vieta: 3801 S. 75th av. Bridgeview, IL 60439

Slėptinų surinkimo laikas: 11:00 - 18:00

Slėptinų surinkimo sąlygos: Slėptinų surinkimo vieta yra laisva, tačiau būtina laikytis visų taisyklių, kurios yra nurodžios šioje vietoje.

Slėptinų surinkimo taisyklės: Slėptinų surinkimo vieta yra laisva, tačiau būtina laikytis visų taisyklių, kurios yra nurodžios šioje vietoje.

Chirurgai**MARIUS KATILIUS, M.D.
CHIRURGAS**

Trūkio, tulžies pūslės, krūties, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija.
300 Barney Dr., Suite A
Joliet, IL 60435
Tel. 815-744-0330;
lietuviškai 815-744-8230
www.centerforsurgeryandbreasthealth.com

GEDAS M. GRINIS, MD
Inkstų, pūslės ir prostatos gydymas bei chirurgija
Aurora Medical Center
10400 75 St., Kenosha, WI 53142
(262) 948-6990

SKAUSMO GYDYMAS**DR. RENATA VARIKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ**

7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių
bei kitų skausmų gydymas

**Ausų, nosies, gerklės
ligos**

**VYTENIS GRYBAUSKAS, M. D.
SUSAN T. LYON, M.D.**
Ausų, Nosies, Gerklės ligos
Chirurgija, Klausos aparatai
7350 W. College Drive, Suite 208
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-9199

**Širdies ir kraujagyslių
ligos**

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Cardiac Diagnosis, LTD.
4901 W. 79th St.
Burbank, IL 60459
Tel. 708-424-2024

**RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.**
Širdies ir kraujagyslių ligos
Valandos pagal susitarimą

Odos ligų specialistai

Dermatologijos ligų ir odos vėžio specialybė, kosmetinė chirurgija, viso veido atjauninimas
RUTH JÜRATĖ BARSKY, MD
120 Center Mall # 318 Oak Brook, IL 60523
Tel. 630-571-2630

Dr. K. JUCAS
Odos ligų specialistas gydo odos teigiamus ir neigiamus auglius ir žaizdas. Kosmetinė chirurgija.
3235 W. 111 St, Chicago, IL 60655
773-233-0744 arba 773-489-4441

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
Inkstų, pūslės, prostatos gydymas bei chirurgija
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

Stuburo ir skausmo ligos

**JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD
ANDREW J. YU, MD**
ir partneriai
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
Barrington: 847-852-2000
www.illinoispain.com

Akių ligos

LINAS SIDRYS, M.D.
Akių ligos / Chirurgija/Akiniai
5850 W 111th Street
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. (708) 636-6622
Holy Cross Hospital, #4105
Tel. (773) 884-7960

Dr. ELIGIJUS LELIS
Akių ligos ir chirurgija
1192 Walter St, Lemont, IL 60439
1051 Essington Rd. #200
Joliet, IL 60435
Tel. 815-723-1854

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

SURENDER LAL, M.D.
Specialybė - vidaus ligos
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Tel. 773-434-2123
Valandos pagal susitarimą

Dr. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
VIDAUS LIGOS
Priimami MEDICARE pacientai
5540 S. Pulaski Road,
Tel. 773-585-2802
Valandos pagal susitarimą kasdien,
išskyrus sekmadienį

**Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500**

JAV LB KV Socialinių reikalų taryba

2711 West 71 Street,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-476-2655; fax. 773-436-6906

**DAR KARTĄ APIE H1N1
EPIDEMIJA: KAIP APSISAUGOTI
NUO VIRUSO?**

JAV Susirgimų kontrolės ir prevencijos centro (Center for Disease Control and Prevention arba CDC) duomenimis, vadinamasis „kiaulių gripas“ arba H1N1 virusas tebeplinta, keldamas grėsmę beveik visų valstijų gyventojams, jau nusinešęs tūkstančius gyvybių visame pasaulyje. Dauguma nuo šio viruso bei jo komplikacijų mirusių žmonių tiek Jungtinėse Valstijose, tiek užsienyje yra vaikai bei paaugliai. Deja, tai nereikia, jog gripas yra nepavojingas kitoms amžiaus grupėms.

Nors kai kada pasigirsta kaltinimų esą H1N1 tėra žiniasklaidos sukurtas „siaubas“, vis dėlto dera pripažinti, jog šio viruso staigus išplitimas visame pasaulyje kelia nerimą. Pagal Pasaulinės sveikatos organizacijos (World Health Organization) turimus duomenis, iki šių metų spalio vidurio užsikrėtusiųjų bei turinčių H1N1 viruso atvejų buvo bent 414,000. Nenuostabu, kad JAV prezidentas Barack Obama neseniai H1N1 epidemiją paskelbė nacionaline nelaime. Nors tolesnio viruso plitimo visiškai sustabdyti neįmanoma, kiekvienam individualiai apsisaugoti nuo susirgimo H1N1 gripu nėra taip sunku.

Geriausia apsauga nuo H1N1 gripo, be abejo, yra vakcina (skiepų arba purškalo į nosį pavidalu), kuri nuo spalio pradžios yra platinama valstybinėse bei privačiose gydymo įstaigose, vaistinėse ir darbovietėse/mokyklose. Nors iš pradžių buvo jaučiamas šio toks vakcinos trūkumas, greitai ji turėtų būti prieinama visiems norintiems. Netiesa, jog „natūralus“ imunitetas (paprastai įgyjamas jau persirgus) padeda geriau, nei vakcina. Kadangi gripo viruso sandara nuolat kinta, todėl galvoti, kad, persirgus vieną kartą, tikimybė užsikrėsti kita sezoną sumažės, nėra jokio pagrindo. Taip pat nepasitvirtino išankstiniai nuogastavimai, jog vakcina gali sukelti rimtų pašalinių poveikių.

Pravartu žinoti, jog, pagal turimus duomenis, nemažai H1N1 gripo atvejų, įskaitant mirtinus, yra sietini su plaučių uždegimo (pneumonia) komplikacijomis. Todėl visiems, o ypač pagyvenusiems žmonėms, derėtų, esant galimybei, taip pat pasiskiepyti nuo plaučių uždegimo.

Epidemijai tebesiaučiant, norint sumažinti tikimybę užsikrėsti tiek

įprastu, tiek H1N1 gripu nepasiskiepijus, derėtų laikytis šių paprastų higienos bei elgesio taisyklių:

- Jei čiaudote ar kosite, pridenkite veidą vienkartinė nosine, servetėle arba alkūne (ne delnu, kad su seilėmis ištrūkusios bakterijos patektų ant drabužių, o ne ant plikos odos). Po to kaip galima greičiau išmeskite panaudotą nosinę.

- Kiek galima dažniau plaukite rankas, naudodami muilą. Jei dėl kokių nors priežasčių neturite sąlygų tą nuolat daryti, išgykite kišeninį antibakterinio skysčio buteliuką ir kartas nuo karto įtrinkite juo rankas. Ypač atsargiai derėtų elgtis, palietus bet kokį paviršių, kurį liečia daug žmonių (pvz., laiptų turėklą ar durų rankeną viešose vietose).

- Visuomet stenkitės be būtino reikalo neliesti nosies, akių bei burnos, kadangi viruso bakterijos į kūną visuomet patenka per gleivinę.

- Jei susirgote, stenkitės gydytis namuose, neidami į darbą ir nesilankydami viešose vietose, kur galite lengvai užkrėsti kitus. Sergantys gripu asmenys paprastai yra „pavojingi“ aplinkiniams pirmąsias septynias-aštuonias dienas nuo užsikrėtimo. Gripo epidemijos metu patartina apskritai vengti didelių žmonių susibūrimų bei paisyti išpėjimų apie uždaromas mokyklas, atšauktus renginius ir pan. Visa tai rodo, jog padėtis rimta ir tikimybė užsikrėsti jūsų gyvenamoje vietovėje tuo metu yra itin padidėjusi. Kiek įmanoma, venkite bet kokio kontakto su sergančiais ir nepamirškite išpėti apie gripo pavojų vaikams.

- Siaučiant epidemijai, reikėtų nepamiršti rūpintis savo imunine sistema: gerti daugiau vitaminų, pakankamai skysčių (ypač šiltų: kavos, arbatos), stenkitės pakankamai miegoti bei išlikti fiziškai aktyvūs.

Nesugebėjus išvengti virusų ir užsikrėtus gripu (tiek paprastu, tiek H1N1 tipo) arba įtarus jo požymius (greta įprastinių peršalimo požymių dažnai pasireiškia aukšta temperatūra, kūno skausmai bei neaiškios kilmės nuovargis), geriausia nesigdyti savarankiškai, o iškart kreiptis į gydytoją.

Pagal CDC bei žiniasklaidos informaciją parengė
Vaida Maleckaitė

JAV LB Socialinių reikalų tarybos raštinė Čikagoje yra BIA (Bureau of Immigration Appeals) akredituota įstaiga, kurioje galite gauti Jums reikalingas imigracinių prašymų formas. Taip pat atliekame dokumentų vertimus bei tvirtiname notariškai. **Raštinės darbo laikas:** nuo antradienio iki ketvirtadienio, nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. **Tel.: (773)-476-2655.**

**MARGUTIS II
LIETUVIŲ RADIOJO LAIDOS**

1450 AM banga iš WCEV stoties
KLAUSYKITE KIEKVIENĄ VAKARĄ

Tel. 773-476-2242 **nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.**

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIOJO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com

PSICHOLOGINĖS PAGALBOS LINIJA

PAGUODOS TELEFONAS 1-866-438-7400

Skambinkite nemokamai

kiekvienu ketvirtadienį,

nuo 6 val. v. iki 9 val. v. (Čikagos laiku)

Konfidencialumas
garantuojamas

Detroito šeštadieninė mokykla atšventė 60 metų sukaktį!

Atkelta iš 5 psl.

Aukštesnioji mokykla veikė iki 1995 m. pavasario. Per 24-erius gyvavimo metus 12 skyrių baigė 78 mokiniai. Kai kurie, išlaikė lietuvių kalbos egzaminus University of Illinois at Chicago PLB lituanistikos katedroje, gavo svetimos kalbos kreditus. Ne vienas tapo veikliu lietuviškoje veikloje.

1989 m. pavasarį su mokykla atsisveikino dvidešimt su puse metų mokiusi ir 10 metų vedėjavusi Danutė Doveinienė. Atvyko iš Clevelando nauja vedėja vaidinimų režisierė Rūta Mikulionienė.

Lietuvos vyčių mokyklėlė

1962 m. rudenį Lietuvos vyčių – pageidavimu, LB Detroito apylinkės valdyba įsteigė senosios Dievo Apaizdos bažnyčios rūsyje mokyklėlę – lietuvių kalbos kursus vyčių vaikams, jau nekalbantiems ar silpnai kalbantiems lietuviškai. Mokė Valerija Kundrotienė ir Aldona Milmantienė. Pirmaisiais metais mokėsi 23 mokiniai, antraisiais – 17. Po 17 metų jau ir „Žiburio“ mokykloje prasidės specialieji angliškai kalbančių klasė, keistai vadinama besimokančių klase.

Apie Detroito mokyklų 40-mečių žinių randame Juozo Masilionio ir Stasės Petersonienės redaguotoje mokyklų istorijoje „Lietuviškas švietimas Šiaurės Amerikoje“. 15-metį nušviečia St. Sližys, 40-mečių – Pr. Zaranka. Apie penktą dešimtmetį – 1990–2000 metus – kruopščiai knygelę paruošė Taura Underienė, mokykloje įkūrusi Montessori darželį „Žiburėlis“. Jis porą metų veikė ir ne šeštadieniais. Buvo ir abu iki šiol tebeveikia, kitas darželis „Liepsnelė“.

Taura prisimena, kad 1987 m. jaunų tėvų pastangomis atsirado „Kiškių klubas“. Mamos su vaikais iki 3-jų metų rinkosi svetainėje porai valandų kartu pažaisiti, pabendrauti, pasidalinti žaislais.

Mokykla, kaip ir anksčiau, dalyvauja varžybose. Žemesniuose skyriuose atsisakoma vertinimo pažymiais. Mokyklą aplanko svečiai iš Lietuvos: Vytautas Landsbergis, vyskupas Eugenijus Bartulis ir kt. Tėvų komitetas parūpina nakvynę Kauno „Pastoralės“ choreliui. Nusiųsta mokslo priemonių Vilnijos mokiniams. Rengiamos gražios Kalėdų eglutės programos.

Mokinių kasmet mokosi apie 77, kai kuriais metais daugiau, kitais mažiau. Jau 16 iš jų gimusių Lietuvoje. Mokė 34 mokytojai, 12 – jau iš nepriklausomos Lietuvos.

1995 m. pasitraukė 37 metus visose šeštadieninėse mokyklose uoliai mokiusi dr. Marija Jankauskienė. 1997 m. susirgus, mokyklą palieka mokytoja A. Milmantienė, mokiusi 34 metus. Ji paruošė pratimus VI skyriui, tikybos vadovėlių žemesniems skyriams, vadovavo ir pedagoginiams kursams, ir aukštesniajai mokyklai, rengė vaikus Pirmajai komunijai. 1986 m. paliko mokyklą Pr. Zaranka, mokė 27,5 metų.

1999 m. mokykla nusipirko kopi-

javimo aparatą, Saulius Anužis padovanojo kompiuterį.

Šeštą dešimtmetį baigiant

Informaciją apie 1999–2009 mokslo metus pateikė mokyklos vedėja ir talkininkė Rasa Karvelienė. Iki 2002 m. mokyklai vadovavo Regina Puškorienė, 2002–2003 m. – mokytojas iš Lietuvos Rimantas Labeika, o nuo 2003–2004 m. – dabartinė vedėja detroitietė Vida Pekorienė. Mokinių skaičiai dešimtmetį svyravo nuo 95 iki 60. 2008–2009 m. jų buvo 69, įskaitant ir 5 suaugusius, besimokiusius lietuvių kalbos.

2009–2010 m. mokosi 98 mokiniai. Iš jų 37 trečiabangių, įskaitant ir abiejų darželių vaikai, kuriuos prižiūrėti pasikeisdamos padeda 8 padėdėjos, 5 iš jų – trečiabangės. Moko 15 mokytojų, 12 jų trečiabangės. Paskutinį dešimtmetį mokė net 37 nauji mokytojai, 28 iš Lietuvos. Nuo 2001–2002 mokslo metų aštuonių skyrių mokyklą yra baigę 39 mokiniai.

Jau iš šeštadieninės kilusius mokinius 23 metus tautinių šokių mokė Lelė Viskantienė, ne kartą paruošusi ir vaidinimus Kalėdų eglutei. 22 metus mokė Kristė Zombor.

Tėvų nuopelnas, kad mokyklos veikė ir iki šiol išsilaiškė. Ypatingai daug dirbo mokyklos tėvų komitetai, ruošdami mokykloms remti koncertus, Kalėdų eglutes ir kitokius renginius. Vaikai, kuriems tėvai padėdavo paruošti namų darbus, patys daugiau išmoko.

Pirmąjį dešimtmetį mokytojai buvo dar Lietuvoje mokiusieji, daugiausia vyrai. Po to vedėjai kvietė ir mamas, baigusias gimnazijas ar nebūtinai studijavusias lituanistiką. Atsirado ir jaunų studentų, mokiusių žemesnius skyrius. Paskutinius 30 metų mokyklą valdė ir mokė moterys, vyrų mokytojų reta.

Straipsnio rėmai nebeleidžia smulkiau prisiminti mokykloje rengtų Lietuvos Nepriklausomybės minėjimų, mokytojų kūrybingumo kuriant Kalėdų eglutės vaidinimus, Mokslo metų pabaigos ir Motinos dienos dainų ir žodžio montažų. Parodyta daug tėvynės meilės ir patriotizmo. Mokyklos choras ir šokėjai ne kartą dalyvavo Dainų ir Tautinių šokių šventėse.

Mokė arti 200 mokytojų, 27 vedėjai(os). Liūdna, kad 14 vedėjų ir pusšimtis mokytojų jau pašaukti pas Viešpatį. Bet gyva dar pirmoji vedėja!

Negalima pamiršti parapijų, jų klebonų ir komitetų vaidmens. Tik ketverius metus bandę kurtis valdiškose mokyklose, pajutome, kiek mokama sargui, kiek daug taisyklių klasėse.

JAV LB vadovybė parūpindavo mokyklai programas, vadovėlius, pratimus, sąsiuvinčius. Vedėjai ar tėvai turėjo juos atsivežti iš Čikagos.

„Žiburio“ mokyklos vedėjai, mokytojams ir tėvams linkime ryžto ir ištvermės svetingame krašte dar ilgai lietuviška dvasia ugdyti ir mokyti naująją kartą. Tepadeda jums Dievas!

Dantų gydytojai

Dr. JOVITA KERELIS DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos pagal susitarimą

Dr. AUŠRINĖ SCHNEIDER DANTŲ GYDYTOJA

Kalbame lietuviškai
10 S. 640 Kingery Highway
Willowbrook, IL 60527
Tel. 630-323-2245
Valandos pagal susitarimą

Dr. L. PETREIKIS DANTŲ GYDYTOJA

9055 S. Roberts Road
Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 708-598-4055
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutarkys dantis už priėmimą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

Dr. DALIA JODWALIS

Dantų gydytoja

15543 W. 127th St.
Suite 101, Lemont, IL
Tel. 630-243-1010
Valandos susitarus

Dr. Raimundas Jeleniauskas

DANTŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai ir angliškai. Priimamos
įvairios apdraudos. Valandos pagal susitarimą.
Imhof & Jeleniauskas, DDS, PC
1645 S. River Rd., Ste. 21
Des Plaines, IL 60018
tel. 847-299-4811

Dr. LINA POŠKUS

Dantų gydytoja

4635 W. 63 St.; Chicago
Tel. 773-735-7730
10 S. 640 S. Kingery Hwy, Willowbrook
Tel. 630-323-5050

Dr. DALIA E. CEPELĖ, D.D.S.

Dantų gydytoja

10745 Winterset Dr.
Orland Park, IL 60467
708-873-9074
Valandos pagal susitarimą

Dr. GAILĖ V. ČERNIAUSKAS DANTŲ GYDYTOJA

TRYLIKOS METŲ PATIRTIS persikėlė į naują kabinetą

318 W. Touhy Avenue
Park Ridge, IL 60068
Tel. 847-692-2303

www.parkridgesmiles.com

Pilna dantų priežiūra:

- implantai
- tiltai, karūnos, protezai
- vaikų dantų gydymas
- šaknies kanalų valymas
- chirurgija
- parodontozės specialistas kabinete
- kosmetinės procedūros — „veneers“, balinimas

Dr. RAMUNĖ MACIJAUSKAS

Dantų gydytoja

9356 S. Roberts Road
Hickory Hills
Tel. 708-598-2131
Valandos pagal susitarimą

Ginekologija

RAMONA C. MARSH, MD SC

Obstetrics & Gynecology
3825 Highland Avenue Suite 4A
Downers Grove, IL 60515

630-852-9400

Valandos pagal susitarimą

Skelbimų skyrius tel. 1-773-585-9500

Sudoku Nr. 19 atsakymai

7	8	3	9	2	4	1	5	6
2	6	4	5	8	1	3	7	9
5	9	1	6	7	3	8	2	4
8	2	7	4	9	6	5	1	3
1	3	9	8	5	2	4	6	7
6	4	5	1	3	7	2	9	8
9	7	8	3	1	5	6	4	2
4	5	2	7	6	8	9	3	1
3	1	6	2	4	9	7	8	5

$$\boxed{3} + \boxed{2} + \boxed{6} = \boxed{11}$$

1	9	5	3	7	6	4	8	2
6	7	8	1	2	4	9	5	3
2	3	4	8	9	5	1	6	7
4	5	3	2	6	8	7	9	1
8	1	7	9	5	3	2	4	6
9	2	6	4	1	7	5	3	8
5	6	1	7	3	9	8	2	4
3	8	2	5	4	1	6	7	9
7	4	9	6	8	2	3	1	5

$$\boxed{5} + \boxed{3} + \boxed{3} = \boxed{11}$$

„Draugo“ sudoku Nr. 18 teisingai išsprendė ir mums atsakymus atsiuntė

Vida Bučmienė, Cleveland, OH
Edvinas Šikšnius, Chicago, IL
Ona Rušenienė, Palos Hills, IL
K. J. M., Chicago, IL

Nuoširdžiai dėkojame visiems sprendėjams už atsiųstus atsakymus. Nekantriai lauksime jų ir toliau. Visiems primename, kad tiek sudoku, tiek kryžiažodžių atsakymus mums galima siųsti paštu: „Draugas“, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629-5589; el. paštu – redakcija@draugas.org ir faksu: 773-585-8284.

„DRAUGAS“: išeivijos ir Lietuvos jungtis;
„DRAUGAS“ lietuviškos švėturys ir sargas!

Prenumeruokime ir skaitykime „Draugą“! www.draugas.org

Ar bus nukryžiuotas dar vienas išeivijos rūpintojėlis?

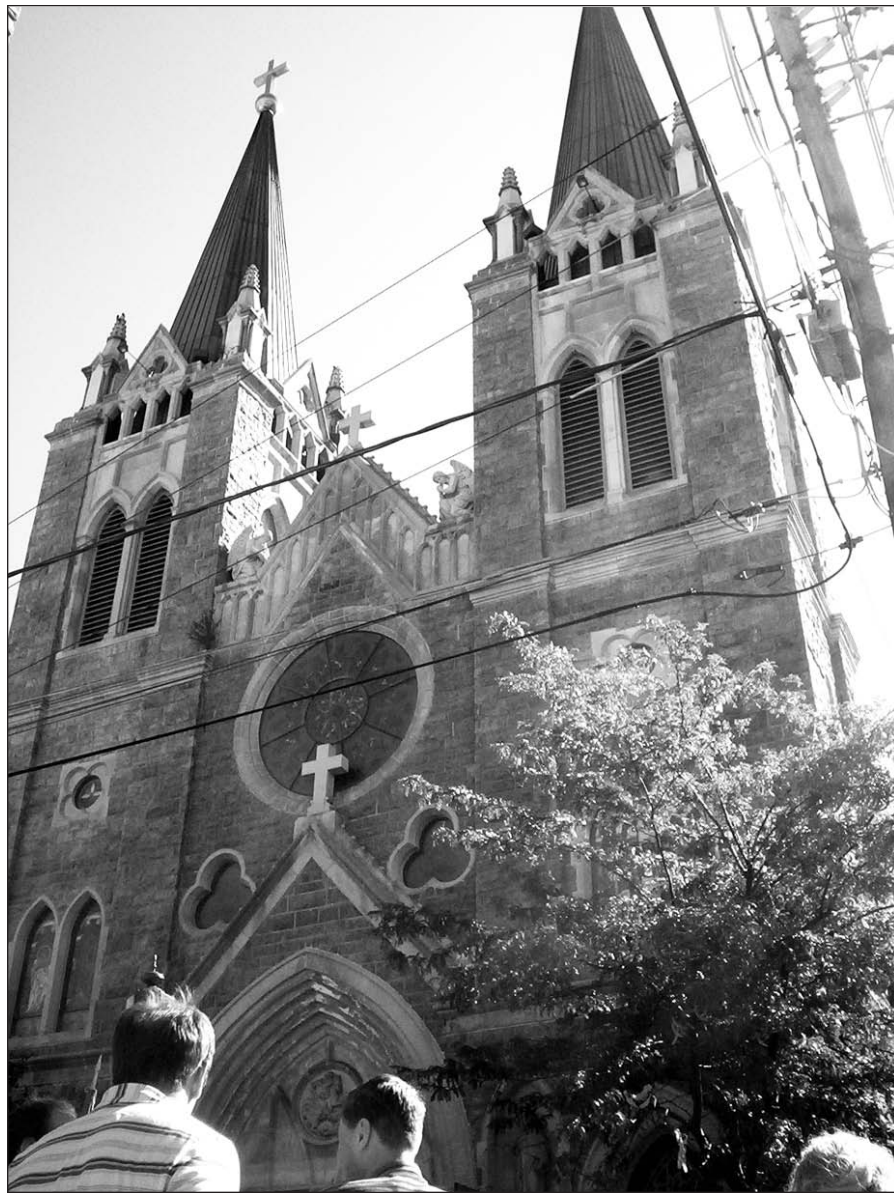
Žvilgsnis į seniausios JAV lietuvių bažnyčios likimą

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Sėdu rašyti straipsnį nemalonia tema, kuri, deja, jau tapo mūsų išeivijoje kasdienybe – apie galimą dar vienos lietuviškos parapijos Amerikoje išnykimą. Šįsyk auka tapo seniausią, JAV lietuvių imigrantų rankomis statytą Shenandoah, Pennsylvania valstijoje, Šv. Jurgio bažnyčia. Pirmieji mūsų tėvynainiai, atplaukę į „neapsakytų galimybių“ dėdės Semo pakrantę, pirmiausia įsikūrė anglies kasyklų apylinkėse. Čia nemokantiems anglų kalbos lengviausia buvo rasti darbo – sunkaus fizinio darbo. Būtent šiose apylinkėse, kuriuose pamažu buvo įkurtos net 25 lietuviškos parapijos, atvykėliai iš Vilniaus, Kauno ir Suvalkų gubernijų rado naują gyvenimą, o „Senadorius“ tapo pirmutine išeivijos lietuvių sostine.

Kaip rašė išeivijos tyrinėtojas, istorikas dr. Antanas Kučas, „pradžioje lietuviai arčiau bendravo su lenkais, tai jie sutarė drauge steigti pašalpinę draugiją. Ji buvo įkurta 1872 m. ir pavadinta Lietuvos karalaučio Šv. Kazimiero vardu... Lietuvių tarpe jau seniai buvo pakalbama apie savo parapijos steigimą. Draugijai susikūrus, ši mintis pagyvėjo, ir lietuviai ėmė kalbinti kun. Andrių Strupinską persikelti į Shenandoah... Šv. Kazimiero draugija tuojau pradėjo rūpintis savo bažnyčios statyba. 1874 m. buvo surinkta apie 700 dol. aukų ir tuojau N. Jardin gatvėje buvo nupirka žemė ir tais pačiais metais pastatyta medinė bažnytelė, pašvęsta Lietuvos karalaučio Šv. Kazimiero garbei. Ji stovėjo toje pačioje vietoje, kur šiandien yra lenkų Šv. Kazimiero bažnyčia. Shenandoah Šv. Kazimiero bažnyčia buvo pati pirmoji Amerikoje, pastatyta vien lietuvių aukomis. Deja, vyskupijos ir valdžios įstaigose ji klaidingai buvo įregistruota kaip 'lenkų katalikų bažnyčia'... Toji klaida gal nebuvo nė pastebėta, ir niekas ja nesisielėjo ligi 1877 m., kol klebonavo kun. Strupinskas. Tačiau už šią klaidą lietuviai gavo skaudžiai apmokėti dar didesne, kai jie savo kleboną ėmė skusti arkivyskupui prasimanytais kaltinimais, ir klebonas buvo iš paregų atleistas.”

Neramumai ir riaušės prasidėjo, kai į kun. Strupinsko vietą buvo atkeltas lenkas kun. A. Lenarkiewicz. Ypač lietuviai užsigavo, kai lenkas klebonas ėmė aiškinti, kad lenkai ir lietuviai yra ta pati tauta ir turi vieną kalbą, tik su mažais tarminiais skirtumais. Nežiūrint įvairiausių kursymų ir niekinimų iš lenkų ir bedievių pusės, atsirado drąsių žmonių. 1891 m. vasario 12 d. 18 vyrų sukvietė slaptą susirinkimą, kuriame jie nutarė galutinai atsiskirti nuo Šv. Kazimiero parapijos ir, nieko nepaisydami, kurti naują lietuvišką parapiją. Philadelphia arkivyskupas Patrick J. Ryan leido lietuviams steigti savo parapiją ir jai paskyrė kun. Petrą Abromaitį. 1891 m. kovo mėn. 31 d. Robbin salėje įvyko visuotinis susirinkimas, kuriame dalyvavo per 1,500 žmonių. Čia kun. Abromaitis oficialiai pranešė apie gautą leidimą steigti lietuvių parapiją. Žinia lietuvių imigrantų buvo sutikta entuziastingai. Naujai parapijai buvo pa-

Šv. Jurgio bažnyčia Shenandoah, Pennsylvania valstijoje.

E. Misevičienės nuotr.

rinktas Šv. Jurgio vardas, nes jos steigimu daugiausia rūpinosi Šv. Jurgio draugija. Iki 1891 balandžio 7 d. buvo suaukota 4,000 dol. Visa tai labai paveikė kun. Lenarkiewicz, kuris niekaip negalėjo suprasti, kaip lietuviai gavo arkivyskupo leidimą. Ir štai po kelerių metų sunkaus darbo 1894 m. gegužės 12 d. įvyko bažnyčios pašventinimo iškilmės. Dalyvavo net 5,000 tikinčiųjų. Per trumpą laiką parapija išaugo iki 1,200 šeimų ir 2,500 viengūnių moterų ir vyrų.

Su tokiu lenkų-lietuvių nesantaikos pavyzdžiu Shenandoah lopšyje kadaise susidūriau ir aš pats, būdamas 19-metis studentas. Kartu su fotografu kun. jėzuitu Algimantu Keziu, žurnalistu Vladu Būtenu ir folkloriste Elena Bradūnaite prieš 35 metus keliavome į Pennsylvania angliakasių „Lietuvą“ įamžinti jos pasakytiniųjų „mohikanų“. Išvykos sumanytojas ir mecenatas buvo prelatas Juozas Karalius, Shenandoah mieste įsikūrusios Šv. Jurgio parapijos „ašis“ bei spiritus movens. Lyg tai būtų buvę vakar, gerai prisimenu tos 1973 m. rugpjūčio istorinės išvykos detales.

Tik atvykęs į Shenandoah, pradėjau ieškoti kontaktų su ten gyvenusiais lietuviais. Vietinio kino teatro savininkas italas mane supažindino su tariamai „lietuviškos kilmės“ mokytoju. Mokytojas buvo atšiaurus, priekaištavo, kodėl netupiu Čikagoje, o kartu su kitais „klajūnais“ bastausi po Shenandoah. Tai buvo visiškai priešinga tam šiltam ir nuoširdžiam sutikimui, kurio mes sulaukėme iš kitų vietinių. Vėliau paaiškėjo, kad

tas „lietuviškos kilmės“ mokytojas iš tikrųjų mokytojauja lenkų Šv. Kazimiero parapijos mokykloje ir tikriausiai dėl to taip nekenčia savo „kraujo brolių“ lietuvių.

Tas įvykis, žiūrint iš dabarties, – vaikiškas pokštas. Šiandien Šv. Jurgio bažnyčios padėtis nepalyginti rimtesnė. Š. m. spalio mėnesį ši seniausia lietuviška bažnyčia Amerikoje buvo pradėta griauti. Per savaitę išimti puikūs vitražai, nuo spalio 19 d. išnešinijami suolai bei šventųjų statulos.

Kvepia nešvariu sandėriu?

Apie pačios seniausios lietuviškos bažnyčios šiame krašte galima nugriovimą viena iš pirmųjų prabilo

vietinė WNEP televizijos stotis savo š. m. spalio 12 d. laidoje. Šv. Jurgio parapijiečiai tvirtina, jog iki bažnyčios uždarymo pastatas buvo geroje būklėje ir nuostolių tikrai nenešė. Pavyzdžiui, 2003 m. buhalterijos registre užfiksuota, kad tais metais buvo 1,250 aukotojų, rėmusių parapiją. Tačiau Allentown vyskupija 2006 m. gegužės 14 d. vis tiek nutarė bažnyčią uždaryti, motyvuodama tuo, jog bažnyčiai būtinas kapitalinis remontas. Kilo konfliktas tarp bažnytinės hierarchijos ir vietos tikinčiųjų – kiek iš tikrųjų gali kainuoti Šv. Jurgio atstatymo darbai. 2004 m. parapija savo išde turėjo milijoną dolerių. Tais metais parapijos komitetas kreipėsi į rangovų bendrovę „WJP Engineering“. Firma įvertino remonto projektą 360,000 dol. suma. Tačiau Allentown vyskupija nepasirašė sutarties su šiais rangovais ir kreipėsi į „Forman Group“. Suma gerokai padidėjo. 2006-taisiais buvo kalbama jau apie 2,5 mln. dol., dar po metų remonto sąmata išaugo iki neįtikėtinų 9 mln. dol. „Kol nebus surinkta, ar nors užtikrinta pilna pinigų suma, tol bažnyčios durys liks užrakintos“ – buvo mestas arkivyskupijos iššūkis Šv. Jurgio parapijos tikintiesiems. Patys parapijiečiai mano, kad jei darbas būtų patikėtas „WJP Engineering“ bendrovei, remonto sąmata tikrai neviršytų milijono dolerių. Tokią sumą būtų buvę galima nesunkiai surasti ir taip išvengti lietuviškai šventyklai grėšiančio pavojaus būti sulgyntai su žeme.

Kiek šiandien vertas pats pastatas? Draudimo firmos apskaičiavimu, Šv. Jurgio bažnyčios vertė yra 10 mln. dol. Vien dešimties bažnyčioje kabančių varpų vertė siekia 650,000 dol., o įspūdingi 1907 m. įsigyti vargonai – 200,000 dol. O kur dar milijoninės vertės granito plokštės bei bažnytinis menas – ikonos, statulos, vitražai? Pagaliau nereikėtų pamiršti, kad 2007 m. spalį Šv. Jurgio bažnyčia Pennsylvania istorijos ir muziejų komisijos sprendimu buvo įregistruota kaip Pennsylvania valstijos istorinis paminklas.

Tikintieji nepasiduoda. Šv. Jurgio bažnyčios išsaugojimo komitetas padavė Allentown vyskupijai į teismą. Jie prašo bažnyčios grovimą sustabdyti tol, kol bus išstudijuoti visi klausimai dėl remonto. Deja, š. m. spalio 7 d. Schuykill apskrities teismo rū-

Šv. Jurgio lietuvių parapijos vienuolynas ir mokyklos pastatas, 1941 m.

Istorinė nuotrauka iš R. ir R. Lapų archyvo.

Žmonės meldžiasi prie Šv. Jurgio bažnyčios.

E. Misevičienės nuotr.

muose pirmasis bylos ratas nesibaigė tikinčiųjų naudai. Teisėjas įrodinėja, kad pagal JAV įstatymus bažnyčia nepriklauso valstybei, tokiu būdu teismas negali sustabdyti vyskupijos sprendimo. Tačiau bylos teisėjas sutiko iki gruodžio 1 d. nuodugnai išnagrinėti visus dokumentus ir išsklaisyti Šv. Jurgio parapijiečių liudijimus.

Galima pagalba iš Los Angeles?

Pereitą savaitę TMC internetinė žinių svetainė pranešė, jog spalio 31-ąją susibūrė grupė žmonių, svarstančių galimybes išsaugoti Šv. Jurgio bažnyčią. Anot buvusios Shenandoah gyventojos Anne Chaikowsky La Voie, yra susidomėjusių bažnyčią išsaugoti kaip muziejų ar net lietuvišką kultūrinį centrą, tačiau Allentown vyskupija reikalauja, kad „pinigai būtų padėti ant stalo.“ Los Angeles gyvenanti La Voie neseniai lankėsi Shenandoah, norėdama galbūt pasakoti kartą pamatyti mylimą Šv. Jurgio bažnyčią. „Kai pamačiau, kas vyksta šiame mieste, man, kaip katalikei, tai skaudu, – sakė ji. – Vietoj to, kad būtų suvienytos pastangos, žmonės kovoja vieni prieš kitus. Vyskupija bando kiršinti parapijiečius, įžeibti juose baime.“

Šv. Jurgio parapijiečiai tvirtina, jog bažnyčios griovimas pažeidžia 2002 m. spalio 15 d. kultūros paveldos sutartį, pasirašytą tarp Jungtinių Valstijų ir Lietuvos Respublikos. Lietuva įrašė šią bažnyčią į saugotųjų paminklų sąrašą. La Voie teigė, jog Lietuvos ambasada Washington, DC jau seniai nusiuntė laišką į vyskupiją dėl šios šventovės išsaugojimo, tačiau iki šiol nesulaukė jokio atsakymo. Anot vyskupijos spaudos atstovo Matt Kerr, Šv. Jurgio bažnyčia šiuo metu yra tuščia. La Voie tvirtina, jog yra žmonių Los Angeles, kurie nupirktų arba suteiktų finansinę pagalbą remontuojant Šv. Jurgio bažnyčią. M. Kerr tvirtina nežinantis, kad kas būtų kreipęsis dėl šio pastato pirkimo ar remonto. Anot jo, vyskupija negali parduoti ar perleisti nuosavybės, jei pirkėjas neįrodo, jog turi nuo 5 iki 9 mln. dol. šiam pastatui suremontuoti. La Voie „Draugo“ korespondentui aiškino, kad pinigai atsirastų, nors nepasakė iš kur konkrečiai. „Tai bus iš tų žmonių, kurie nori išsaugoti lietuvių paveldą,“ – tvirtino ji.

Philadelphia dirbantis Valstybinio paveldo fondo istorinėms vietovėms (National Trust for Historic Places) atstovas Walter Gallas tvirtina apie svarstomą problemą sužinojęs tik prieš savaitę iš pačios La Voie. „Dabar, kai tas reikalas pakliuvo mūsų akiratin, turime pagalbą,

kokią strategiją galime pasiūlyti bendruomenei.“ W. Gallas tikisi, kad šis klausimas bus svarstomas platesnėje auditorijoje, ir nustebęs iš La Voie išgirdęs, jog Allentown vyskupija nemato reikalo pradėti dialogą su šios parapijos tikinčiaisiais.

Mūsų visų solidarumas – būtinas!

Deja, Šv. Jurgio bažnyčia – ne vienintelė, sulaukusi tokio likimo dabartiniame mūsų išeivijos gyvenime. Vis dėlto seniausios lietuviškos parapijos Amerikoje ateitis dar gali priklausyti nuo visų mūsų, nuo to, kaip mes sureaguosime. Čia nesvarbu konfesija, pagaliau ir netikintys gali prisidėti – tiesiog tautinio solidarumo vedini. Jei kadaise, steigdami šią bažnyčią, mūsų išeiviai buvo priversti kovoti su lenkais, dabar turime įrodyti, kad amerikiečių bažnytinė hierarchija negali atimti to, kas priklauso lietuviams.

Paremti Šv. Jurgio parapiją galima įvairiais būdais. Įsigykite parapijos istorijos filmą (DVD). Yra išleisti kalėdiniai žaisliukai ir šventiniai atvirukai – visa tai papildys parapijos išdą. Apie siūlomas dovanėles bei jų kainas sužinosite interneto svetainėje www.lithaz.org arba parašę adresu: STG HERITAGE, PO Box 364, Shennandoah, PA 17976. Parapijos komitetą galima pasiekti el-paštu: Committe354@mail.com

Taip pat labai svarbu, kad kiekvienas parašytų nors trumpą laiškutį, išsakydami savo nuomonę, kodėl Šv. Jurgio bažnyčia dar reikalinga tikintiems. Laiškus reikėtų siųsti:

Most Revend John O. Barres
Bishop of Allentown
PO Box F
Allentown, PA 18105

H.E. Pietro Sambì
Apostolic Nuncio
3339 Massachusetts Ave NW
Washington, DC 20008

H.E. Cardinal Justin Rigali, JCD
Archbishop of Philadelphia
222 North 17th Street
Philadelphia, PA 19103 - 1299

Embassy of Lithuania
2622 Sixteenth Street NW

Aišku, svarbu ir savo kasdieninėje maldoje prisiminti Šv. Jurgio parapiją. Tik bendromis krikščioniškomis bei tautinėmis pastangomis galėsime užtikrinti šios seniausios lietuviškos šventyklos Amerikoje ateitį!

Nauji JAV LB užmojai nuo Denver iki Detroit

GRAŽINA KRIAUCIŪNIENĖ

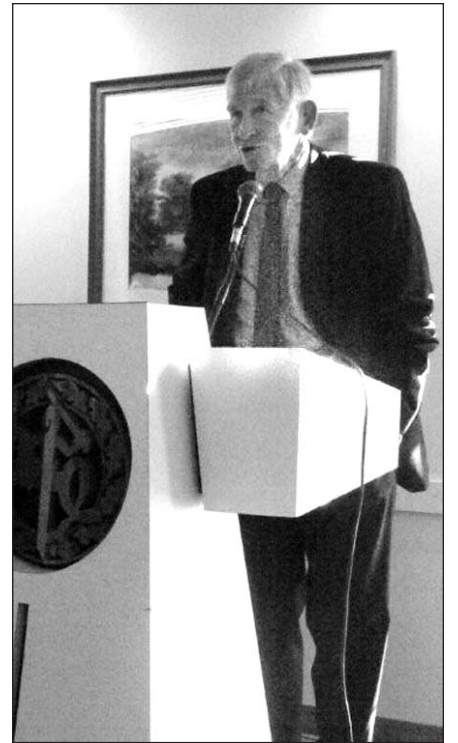
Giedrią sekmadienio popietę, š. m. lapkričio 8 d., grupė detroitiečių susirinko parapijos svetainėje artimiau susipažinti su JAV LB Tarybos XIX sesija, vykusia Denver, Colorado, rugsėjo 25-27 dienomis.

LB Detroit apylinkės pirmininkas Algis Rugienius pasveikino susirinkusius ir pakvietė JAV LB Michigan apygardos pirmininkę Janiną Udrienę toliau vesti programą. Janina trumpai apibūdino Tarybos struktūrą, pagrindinius tikslus, supažindino mus su naujai iš Michigan valstijos išrinktais tarybos nariais: Linu Orentu, Kastyčiu Giedraičiu, Rasa Karveliene ir Birute Bublione. Šie paeiliui mums pristatė sesijoje paskelbtą Krašto valdybos veiklos ataskaitą ir devynių komisijų numatytus nutarimus ateities veiklai.

Rasa paaikšino Mokslo ir Švietimo tarybų rūpesčius. Svarbu rūpintis vaikams mokslo knygų, kurios būtų jiems imlios. Dabar galima skaityti „Eglutę“ tinklalapyje (www.eglude.org). Taip pat yra tinklalapis su įdomia informacija vaikams (www.laikaivaikams.org).

Linus atstovavo Religinių reikalų tarybai, kurios pirmininkė yra ses. Margarita Bareikaitė. Taryba rūpinasi jaunimo ir visuomenės religiniu auklėjimu ir informacija. Taip pat jis trumpai pristatė sportą ir jo svarbą lietuvių jaunimui. Ateinančiais metais sukaks 600 metų nuo Žalgirio mūšio. Stenkimės šį jubiliejų kuo stipriau pabrėžti.

Birutė papasakojo apie sėkmingai vykstančią lietuvių išeivių studentų stažuotės programą Lietuvoje. Daugiau informacijos apie šią programą galima rasti internete adresu: www.stazuote.com. Ateityje numatoma rengti stažuotės programą lietuviškai nekalbantiems, taip lietuviškas jaunimas galės stažuotis ir išmokti lietuviško žodyno savo profesijoje. Taip pat numatoma programa, kur jaunimas galėtų Lietuvoje dirbti vieną mėnesį socialinių darbų srityje.

A. Rugienius.

Kastytis trumpai pristatė finansinę padėtį, pabrėždamas, jog šiuo metu JAV LB Krašto valdybos išlaidos viršija pajamas. Jis taip pat kalbėjo apie Kultūros tarybos darbus, kaip šokių ir dainų šventes, meno parodas, neseniai išleistą albumą. Pakalbėjo ir apie plačią Socialinių reikalų tarybos veiklą.

Apie informacijos sritį, Plėtotės komisijos darbus, „Lituanus“ žurnalą toliau mums papasakojo Janina. Ji taip pat atkreipė dėmesį, kad per šiuos Tarybos rinkimus balsuotojų skaičius sumažėjo 21 proc. Reikia rimtai susirūpinti tolimesne veikla, kaip pritraukti daugiau narių, kurie dabar nubyra. Reikia atkreipti dėmesį į besikeičiančias veiklos sąlygas.

Visi pranešimai buvo išsamūs, puikiai pristatę dabartinę Tarybos veiklą. Čia visko sąmoningai nerąšiau, visi JAV LB Tarybos sesijoje priimti nutarimai ir šioje popietėje pristatyti netrukus pasirodys lietuviškojo spaudoje. Belieka tik padėkoti Janinai Udrienei, kurios pastangomis šis pasibuvimas įvyko. Sėkmės ir toliau JAV LB Tarybai brandžiai veikti.

JAV LB tarybos atstovai Michigan apygardai: Kastytis Giedraitis, Birutė Bublione, Rasa Karvelienė, apygardos pirm. Janina Udrienė ir Linas Orentas.

A. Rugienius nuotr.

Pigiausi skrydžiai FINNAIR ir kitomis linijomis iš Čikagos
ir kitų Amerikos miestų į

LIETUVĄ

VYTIS TOURS

1-800-778-9847
www.vytistours.com
vytistours@earthlink.net

40-25 235th St., Douglaston, NY 11364

Specialiom turistinem kelionem Lietuvon, skambinkite Ritai Pencylienei.

Sužinoti kainas ir padaryti rezervacija galite per
www.vytistours.com

Siuntinėjame info apie specialias nuolaidas.
Praneškite savo e-adresą

ATSTOVYBĖ ČIKAGOJE

Bronė Barakauskienė
Tel fax: 708-403-5717
mamabar3@aol.com

Rita Penčyliene
Tel fax: 708-923-0280
pencylar@comcast.net

LOT **Lufthansa** **SAS** **FINNAIR** **KLM**

doleris.com

tickets@doleris.com

1-800-514-9989

PIGIAUSI AVIA-BILIETAI Į LIETUVĄ IR EUROPA

autotradeusa
sales • export • rebuilding
www.autotradeusa.com

**PADEDAME SURASTI, NUPIRKTI IR ATVEŽTI
AUTOMOBILIUS IŠ BET KURIO JAV AUKCIONO.
PERSIUNČIAME AUTOMOBILIUS IR DETALES.
ATLIEKAME AUTOMOBILIŲ REMONTĄ!**

Tel. 708-430-4710, 630-774-1192

KEPYKLA IR DELIKATESAI
6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 773-581-8500

- Lietuviška duona ir raguoliai
- Vestuviniai ir įvairūs tortai
- Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas per savaitę
- Aplankykite mūsų svetainę — www.racinebakery.com

KAVINĖS
Kepyklos produktai ir užkandžiai miesto centre

350 N. Clark,
Chicago, IL 60610
312-644-7750
pirm. - penkt.
nuo

6:30 v.r. iki 4:30 v.p.p.

608 W. Roosevelt,
Chicago, IL 60607
312-957-1994
pirm. - penkt. nuo

6:30 v.r. iki 5:30 v.p.p.
šešt. nuo 8 v.r. iki 1 v.p.p.

NEKILNOJAMASIS TURTA

Accent
Homefinders

9201 S. Cicero
Oak Lawn, Illinois 60453
Business 708-423-9111
Voice Mail 708-233-3374
Fax 708-423-9235
Pager 312-707-6120
Res. 708-423-0443

ASTA T. MIKUNAS

Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja
įvairių nuosavybių pirkime ir par-
davime mieste ir priemiesčiuose.

ĮVAIRIOS PASLAUGOS

PARDAVIMAS IR TAISYMAS
MIGLINAS TV
GERCA ATSTOVYBĖ
2346 W. 69th Street
Tel. 773-776-1486

SIŪLO DARBĄ

SIŪLOME DARBUS!

Gail. seserų padėjėjom
kompanionėms ir namų ruošos
darbininkėms. Galima gyventi
kartu arba atvykti į darbą
ir išvykti.

Kreiptis:
ALL CARE
Employment Agency
Tel. 773-736-7900

Balzeko lietuvių kultūros
muziejui reikalinga valytoja.
Būtina turėti legalius doku-
mentus. Prašome kreiptis į
Stanley Balzeką telefonu
773-582-6500

IEŠKO DARBO

* **Moteris** ieško darbo su gyvenimu ar
su grįžimu namo. Vairuoja, dokumen-
tai, anglų kalba. Tel. 773-816-6947.

* **Vyras**, turintis ilgametę patirtį, ieško
darbo su gyvenimu septynias dienas
per savaitę. Tel. 708-543-7984.

ĮVAIRŪS SKELBIMAI

„Drauge“
galima įsigyti
puošnius vestuvinius
pakvietimus.
Tel. **773-585-9500**

**REMKIME
DRAUGO FONDA –
RŪPINKIMĖS „DRAUGU“!**

TEL.: 773-585-9500
WWW.DRAUGAS.ORG

WWW.SKYTRIP.NET
info@skytrip.net

773-663-4363

SIŪLOME:

- Pigiausi avia bilietai į Vilnių, Kauną, Palangą.
- Poilsinės kelionės, pažintiniai turai į Las Vegas, Floridą, Havajus, Meksiką, Dominiką, Karibų salas.
- Kruizai.
- Skrydžiai iš Lietuvos.

SKELBIMŲ SKYRIAUS TEL. 773-585-9500

GREIT PARDUODA

**RIMAS
STANKUS**

HONIG – BELL

708-275-2070
773-590-0205

- Čikagoje ar priemiesčiuose
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Tarpininkaujame gaunant paskolą
- Pensininkams nuolaida

ĮVAIRIOS PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE

Automobilio, namų,
gyvybės ir sveikatos draudimai
Select agentė Barbara Murray
Prašykite Rasos — kalba lietuviškai
5710 W. 95 St., Oak Lawn, IL
708-423-5900

STASYS CONSTRUCTION

Stalio darbai, rūšių, vonių ir
virtuvių įrengimas; priestatai;
keramikos plytelės; „sidings“,
„soffits“, „decks“, „gutters“, plokšti ir
„shingle“ stogai; cementas,
dažymas. Turiu darbo draudimą.
S. Benetis, tel. 630-241-1912

LIETUVIŠKI

„ANGELŲ SLAUGOS NAMAI“

puiki slauga,
žemos kainos

Tel. 708-207-5023

PASLAUGOS

**MARQUETTE
PHOTO
SUPPLY**

**REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MĖGĖJAMS**

Pirkdami pas mus, daug
sutaupysite. Pasinaudokite mūsų
patogių „lay-away“ planu.
Atliekame visus foto -
laboratorijos darbus.

Darbo val.: kasdien nuo 8 v.r.
iki 6 v.v.; šeštadieniais nuo
8 v.r. iki 4 v.p.p.;
sekmadieniais uždaryta.
Antradieniais ir trečiadieniais
susikabinsite lietuviškai.

3314 W. 63 St.

Tel. 773-776-8998

110 metų be Vinco Kudirkos

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Specialiai „Draugui“ iš Lietuvos

Lapkričio 16 dieną sukanka 110 metų nuo tos dienos, kai Lietuvos ir Rusijos Karaliaučiaus krašto pasienyje įsikūrusiame Naumiestyje, kuris 1934-aisiais pavadintas Kudirkos Naumiesčiu, džiovos pakirsta užgeso daktaro ir poeto, varpininko, Lietuvos himno autoriaus Vinco Kudirkos (1858–1899) gyvybė.

Šiandien, praėjus 110 metų nuo tos dienos, Kudirkos Naumiestyje didžiojo varpininko atminimas gyvas – čia veikia jo vardo gimnazija, toje vietoje, kur stovėjo iki mūsų dienų neišlikęs namas (jo antrajame aukšte butą nuomojo V. Kudirka), yra įkurtas erdvus, modernus ir gausiai lankomas Vinco Kudirkos muziejus, o centrinę miestelio aikštę puošia dar 1934 metais už vietos gyventojų suaukotus pinigus pastatytas paminklas poetui, kurį sukūrė garsus skulptorius Vincas Grybas.

Vilkaviškio rajono Paežerių kaime, kur gimė V. Kudirka, jo sodybos vietoje išlikusi tik sena klėtelė. Likusieji sodybos pastatai iškilo vėliau, dabar čia gyvena ir sodybą prižiūri svetimi žmonės. Iš karto po Lietuvos Nepriklausomybės grąžinimo šimtai ir tūkstančiai žmonių skubėjo į šią vietą, čia vyko įvairūs renginiai, o aplinkinės pakelės būdavo užkimštos ekskursinių autobusų. Tačiau pastaraisiais metais padėtis kita – į sodybą jau retai kas užsuka, klėtelė ištuštėjo, vertingiausias jos rodinys – smuikas, kuriuo V. Kudirka ir sukūrė „Tautišką giesmę“, prieš 90 metų, 1919-aisiais, tapusią Lietuvos himnu, jau perkeltas į Paežerių dvare įsikūrusį Vilkaviškio krašto muziejų.

Klėtelei labiausiai trūksta prieš kelerius metus amžinybėn išėjusio ilgamečio jos saugotojo, buvusio mokytojo ir tremtinio Stasio Ankevičiaus. Tai jis daugybę metų nuo pat muziejaus atidarymo 1965-aisiais klėtelėje priiminėdavo atvykusius, jiems V. Kudirkos smuiku pagrodavo himną ir būtinai papasakodavo, kaip tas smuikas buvo surastas. Pats V. Ankevičius jį aptiko atsitiktinai, o apie tai, kokią vertybę surado, mokytojas suprato tik tada, kai smuiko viduje pastebėjo pieštuko šerdele įrašytus V. Kudirkos inicialus.

Klėtelėje pastaraisiais metais buvo drėgna, tad, norint apsaugoti smuiką, jis buvo perkeltas į Paežerių dvarą. Prieš tai Vilniuje restauratorių atnaujintas smuikas ir vėl puikiai suskamba. Dabar šis rodinys yra vienas iš vertingiausių Vilkaviškio krašto muziejuje. Klėtelėje dėl skolų energetikams pernai kelias savaites net buvo išjungta elektra. Apie tai sužinojęs tuometis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus siūlėsi skolą apmokėti iš savo kišenės, bet buvo surasta 500 litų ir skola padengta, o elektra vėl įjungta.

Kudirkos Naumiestyje esančiame poeto muziejuje lankytojų netrūksta. Čia vyksta įvairūs literatūriniai vakarai, lankosi moksleiviai, rengiamos teminės parodos. Muziejus tapo pirmuoju šalyje, kuris naujai buvo pastatytas po Nepriklausomybės grąžinimo. Jo iškilmingas atidarymas surengtas 1998 metais, minint poeto 140-ąsias gimimo metines.

Miestelio kapinėse – ir poeto kapas, prie kurio beveik niekada nevytsta gėlės. Antkapinis paminklas čia buvo pastatytas 1902 metais, o lėšos jam buvo renkamos ir Lietuvoje, ir Amerikoje. Ant paminklo buvo iškalta posmas iš „Tautiškos giesmės“, bet jau 1903-aisiais caro valdžios nurodymu tie žodžiai nukapati, nes lietuviškos spaudos draudimas galiojo nuo 1864 iki 1904 metų. Dabar tie žodžiai užrašyti ant granito lentos, ir kiekvienas gali juos pamatyti bei prisiminti šią istoriją.

Daugelis gerai žino „Tautiškos giesmės“ žodžius, bet V. Kudirka yra sukūręs ir keletą satyrų – „Lietuvos tilto atsiminimus“, „Viršininkus“. Kai kurios pastarųjų eilutės, kritikuojančios biurokratus ir veltėdžius, ir šiandien labai aktualios. Nepaseno ir jo 1888-aisiais sukurtas eilėraštis „Gražu, gražiau ir gražiausia“, kur yra ir tokios eilutės: „Gražiausia vienkoki esti akimis matyti./ Kada širdim ir žodžiais ir darbai atsako.“

Kudirkų giminė buvo plati, daug V. Kudirkos giminaičių įsikūrė Jungtinėse Amerikos Valstijose. Čia po Antrojo pasaulinio karo emigravo poeto sesuo Emilija Kudirkaitė-Lietuvninkienė, mirusi 1965 metais. Amerikoje daug metų gyveno ir V. Kudirkos sesers Jonieškos dukra Kotryna Grigaitytė-Graudienė, žino-

V. Kudirkos atminimą Lietuvoje saugo artimiausia V. Kudirkos giminaitė Zita Lenkutyte-Ruočkuvienė.

Lietuvos himno autoriaus muziejus pastatytas toje vietoje, kur V. Kudirka gyveno.

ma rašytoja, novelių, eilėraščių, romano „Auksinukai“ autorė, kuri, sulaukusi 98-erių, mirė praėjusiais metais. Jos vaikai iš Amerikos kadaise atsiuntė naujas stygas V. Kudirkos smuikui, kai senosios buvo jau visai susidėvėjusios.

Amerikoje atsidūrė ir V. Kudirkos brolis Motiejus, kuris nuo plaučių uždegimo mirė dar 1932 metais ir palaidotas Pennsylvania valstijos Scranton miesto kapinėse. Jo dukra

Izabelė nuo 1934 metų gyveno Marjampolėje, V. Kudirkos gatvėje, o dabar čia gyvena Motiejaus Kudirkos anūkė Zita Lenkutyte-Ruočkuvienė. Dabar jau pensininkė, buvusi mokytoja jau daug metų saugo V. Kudirkos atminimą, turi daug nuotraukų, palaido ryšius su kitais V. Kudirkos giminėmis, rengia literatūrinius vakarus apie garsųjį savo giminaitį. Z. Lenkutyte-Ruočkuvienė iš šio namo su motina 1947 metais buvo išvaryta, o sugrįžo tik 1992-aisiais, atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę ir grąžinus atimtą nuosavybę.

„Man Vincas Kudirka visada buvo idealas, o jo „Tautiška giesmė“ – gražiausias himnas pasaulyje. Tai, kad esu jo giminaitė, lėmė likimas, jis lėmė ir tai, kad jau daug metų domiuosi V. Kudirka, jo gyvenimu, kūryba, rengiu literatūrines kompozicijas“, – sakė V. Kudirkos giminaitė.

Savo namuose Z. Lenkutyte-Ruočkuvienė daug metų saugojo relikviją – porcelianinę avinėlio formos sviestinę. Šis daiktas – iš Paežerių, juo kažkada naudojosi pats V. Kudirka. Prieš dešimtmetį sviestinę ji padovanojo naujai atidarytam poeto muziejui Kudirkos Naumiestyje.

Minint 110-ąsias garsiojo Sūduvos krašto sūnaus mirties metines, bus aplankytas jo kapas, uždegtos žvakės, Varpo aikštėje, kur stovi paminklas V. Kudirkai, moksleiviai apjuos jį ir uždegs 110 žvakelių, o vėliau jo vardo muziejuje bus rodomas dokumentinis filmas „Kai Lietuvos nebuvo. Dr. Vincas Kudirka“.

V. Kudirkos smuiką išsaugojo mokytojas S. Ankevičius.

V. Grybo paminklas poetui atidengtas 1934 metais.

V. Kudirkos kapas Kudirkos Naumiškio kapinėse. **Autoriaus nuotr.**

Lietuvių Opera: tikimės ne tik išlikti, bet ir kilti

MARIJA LIMANTIENĖ

Dar visai neseniai nuaidėjus pasakiniams Lietuvių Operos statytos Johan Strauss operetės „Šikšnosparnis“ akordams, o publikai vis dar aptarinėjant premjerą, Operos kolektyvas jau ruošiasi naujam sezonui.

Spalio 22 d. atsistatydinus senajai Operos valdybai, naujai išrinkta vadovybė kibo į darbą. Kadangi šiemet spektaklis iš pavasario buvo nukeltas į rudenį, per kelias dienas teko atlikti keletos mėnesių uždavinius – pasirengti Rudeniniam lėšų kaupimo vajui, išsiųsti prašymus rėmėjams, pasiruošti kasmetiniam Operos Rudeniniam pokyliui, paruošti chorą koncertui.

Kaip pasakojo naujosios valdybos nariai (pirmininkė Daiva Guzelytė-Švabienė, jos pavaduotojas Domas Zastarskis, sekretorė Jolanta Banienė, izdininkė Vilma Martin, nariai: Pranciškus Ivinskis, Rasa Paškauskienė ir Rimantas Grabliauskas), teko „vytis nuvažiuojantį traukinį“ ir veikti žaibo greitumu. Todėl ir nepasitenkinimo atgarsių nereikėjo ilgai laukti. Kai kurie rėmėjai buvo nepatenkinti, jog vajuos prašymuose nerado įprastai siunčiamo atgalinio vokelio, kitiems nepatiko kreipimosi tekstas, dar kiti sakė, kad trūksta informacijos...

Valdyba atsiprašo už nesklandumus, nes laiko ir lėšų pasirengimui tikrai neturėjo. Tačiau juokaudami dainininkai pašmaikštavo, kad net prezidento, kuris turi milžinišką su juo dirbančią komandą, niekas pikta nekritikuoja pirmąsias 100 die-

Akimirka iš neseniai rodyto Lietuvių Operos spektaklio Johan Strauss operetės „Šikšnosparnis“.

Iš Lietuvių Operos archyvo.

nų. Išrinktoji valdyba tikisi ištaisyti klaidas, juk naujoji sėja prasidėjo rudenį...

Paklausus, ar susidoros su tokio kolektyvo administravimu, operiečiai atsakė, jog jie jau turi kelias dešimtis pagalbinių – tai choro dainininkai. O sprendžiant sudėtingas problemas, kreipsis patarimo į patyrusius Operos vadybininkus. Svarbiausia, kaip jie sakė – gera kolektyvo dvasia! Kolektyvo, kurio durys norintiems dainuoti – visada atviros. Tik nedelskite, naujojo sezono repeticijos prasidės jau gruodžio mėnesį!

O dabar operiečiai laukia visų Rudeniniame pokylyje, kuris įvyks lapkričio 21 dieną 7 val. vakaro Jau-

nimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636). Lietuvių Opera žada smagų koncertą, vaišes, loteriją, daug prizų ir siurprizų! Ir tikisi surinkti pakankamai lėšų, kad būtų įmanoma pasiruošti naujam – jau 54-am – unikalios tautinės Lietuvių Operos sezonui. Negalintiems atvykti į pokylį, bet norintiems savo pinigine auka prisidėti prie šios kilmingos misijos, čekius reikėtų rašyti: Lithuanian Opera, Co., Inc. Federalinis ID Nr. 36-2935678. Aukos nurašomos nuo pajamų mokesčio.

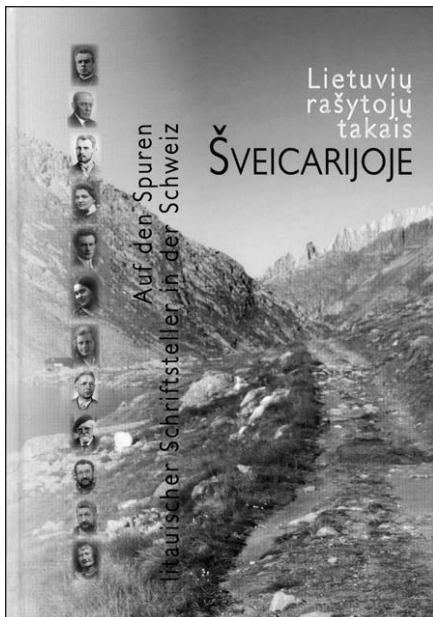
Pasiteiravus apie ateities planus, operiečiai neatskleidė paslapties, kokia operetė ar opera bus statoma, sakė: „Ateikite į Rudeninį pokylį ir su-

žinosite“, tačiau patvirtino, jog deramasi dėl būsimojo spektaklio, ieškoma kelių, kaip sumažinti pastatymo išlaidas. Kadangi net penki iš septynių valdybos narių yra profesionalūs muzikantai, profesionalumo, kaip jie sakė, reikalaus iš visų – savų ir samdomų atlikėjų. Ir pabaigai pridėjo: „Nepaisant visų mūsų laukiančių sunkumų, tikimės ne tik išlikti, bet ir kilti!“

To mes jiems nuoširdžiai palinkėsime!

P. S. Dėl dalyvavimo Rudeniniame pokylyje galima kreiptis telefonu: 630-242-1888.

Pasivaikščiojimas po Šveicariją

„Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje. Sugrįžimų apybraižos“, Kaunas, „Naujasis lankas“, 2008. – 239 psl.

LAIMA APANAVIČIENĖ

Jau senokai ant mano stalo guli Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininkės Jūratės Jablonskytės-Caspersen „Gerbiama ilgaamžiui 'Draugai' su didžiausiu dėkingumu už lietuvių palaikymą ir sklaidą“ atsiųsta knyga „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje. Sugrįžimų apybraižos“, kurią dviem kalbom – lietuvių ir vokiečių – 2009 m. parengė Šveicarijos lietuvių bendruomenė, o leidinio išleidimą finansavo Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas

prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

Ant knygos viršelio nedidelės 12 daugiau ar mažiau žinomų lietuvių, kurie kažkokiais saitais buvo susiję su Šveicarija, nuotraukos.

„Jūsų rankose – sugrįžimų apybraižos, kuriose pasakojama apie lietuvių rašytojų viešnages Šveicarijoje nuo XIX a. paskutiniojo dešimtmečio iki Antrojo pasaulinio karo, ir apie kelis šiuolaikinius rašytojus, kurie šioje šalyje lankėsi po 1990 m. Nepriklausomybės atkūrimo“, – rašo J. Caspersen „Sudarytojos žodyje“.

Nežinau, kada gimė sumanymas „surinkti visus lietuvius-šveicarus“ draugėn, bet, manau, prieš pradėdant pristatyti knygą pirmiausia reikia paminėti neeilinį įvykį. Šveicarijos lietuviai, remiami Lietuvos Kultūros ministerijos, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento, Lietuvos rašytojų sąjungos, Generalinio konsulato Ženevoje, palaikomi Šveicarijos institucijų ir bendruomenių, 2007 m. birželio pabaigoje surengė Maironio pagerbimą Megen. Ten didžiausiam naujųjų laikų lietuvių poetui buvo atidengta memorialinė lenta. Atidengta toje vietoje, kur prieš šimtą metų buvo pabaigta poema „Jaunoji Lietuva“.

Taigi ir knygoje aprašytos kelionės prasideda „Ant ežero Keturių Kantonų“, ten, kur mūsų dainius ne tik ilsėjosi, bet ir kūrė. Kartu su autore (apie Maironio gyvenimą ir kūrybą Šveicarijoje medžiagą surinko knygos sudarytoja J. Caspersen) skaitytojas apsilankys „Villa St. Char-

les“, kur Maironis ne tik sukūrė „Jaunąją Lietuvą, bet ir parašė vieną gražiausių savo eilėraščių „Vakaras ant ežero Keturių Kantonų“, daugiau sužinos apie Atminimo lentos atidengimą poetui, paskaitys jo Šveicarijoje kurtas eiles.

Virginija Siderkevičiūtė mus veda Jurgio Baltrušaičio takais. Sužinosime, kad būtent iš šios šalies J. Baltrušaitis išsiuntė savo pirmosios knygos rankraštį į „Skorpiono“ leidyklą. Taigi, rašytojas ne tik gydėsi Šveicarijoje: ši šalis buvo labai reikšminga jo kūrybai ir dosni eilėmis. Autorė perspėja skaitytojus, sumaniusius pakeliauti poeto takais Šveicarijoje – reikės sugaišti nemažai laiko norint pabūvoti miestuose, miesteliuose ir kaimeliuose, kuriuose kada gyveno ir gydėsi J. Baltrušaitis. Neliko nė vieno pastato, kuriame prieš šimtą metų gyveno poetas. Tačiau jo išpaustas pėdsakas Šveicarijoje vis tik gilus – du spaudai paruošti poezijos rinkiniai – „Žemės laiptai“ ir „Kalnų takas“.

Audrius Alkauskas skaitytojus veda Jono Biliūno šveicariškais takais. „J. Biliūno kūryboje šveicariškasis periodas neabejotinai buvo vienas svarbiausių. Šveicarijoje parašyta alegorinė pasaka „Laimės žiburyš“ laikoma vienu iš reikšmingiausių Biliūno kūrinių. Čia gimė ir jo keturi sonetai, iš kurių labiausiai žinomas testamentinis Biliūno eilėraštis: „Kad numirsiu, man' pakaskit/ Ant Šventosios upės kranto:/ Kad matytų kapas sodžių,/ Kūdikėlis kur užaugau...“

Jūratė Caspersen, Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkė.

Deja, rašytojo valia buvo išpildyta tik 1953 m., praėjus beveik pusei šimto metų nuo to laiko, kai „Mėlynosios lelijos“ name Biliūnas užrašė šiuos žodžius.

Keliaujame toliau. Mūsų kelionės po Šveicariją vadovė – Gražina Staniūtė-Hagopian, ir vaikštome Marijos Pečkauskaitės – Šatrijos Raganos keliais. Ciurich ir Fribourg universitetuose rašytoja lankė paskaitas. Nors Šveicarijoje rašytoja praleido tik pusantrų metų, ji pati šį laikotarpį vertina kaip vieną svarbiausių savo gyvenimo akimirkų.

Diana Brunner mus supažindina su Vinco Mykoliaičio Putino gyvenimu šioje kalnų ir ežerų šalyje. Ketveri metai, kuriuos Putinas praleido Šveicarijoje buvo svarbūs jo kūrybai

ir gyvenimui. Besimokydamas Fribūro universitete Putinas subrendo ir kaip žmogus, ir kaip rašytojas. Čia susiformavo jo kūrybiniai principai ir pasaulėžiūra.

Nevienareikšmiškai (ypač JAV lietuvių) vertinama lietuvių poetė Salomėja Nėris Šveicarijoje praleido dvejus vasaros atostogas. Aišku, kad jos meilę Šveicarijai lėmė Lietuvos universiteto Teologijos-filologijos fakulteto šveicariškoji dvasia. Tuo metu universitete profesoriavo šveicaras J. Eretas, S. Šalkauskis, V. Mykolaitis-Putinas, L. Bistras, A. Sennas. Poetės lankytomis vietomis skaitytoją vedžioja Jūratė Caspersen. Pirmojoje kelionėje poetė buvo viena, o 1930-ųjų vasarą laiką Šveicarijos Alpėse ji leidžia kartu Balio Sruogos organizuota turistine grupe.

Paskutinės poetės nueitais keiliais 2008 metų vasarą patraukė ir grupelė knygos „Lietuvių rašytojų takais Šveicarijoje“ rašytojų. J. Caspersen rašo, kad ją kelionėje kankino dar B. Sruogos iškeltas klausimas: „Ir nuostabus dalykas! Salomėja, tokia jautri, taip greitai į viską reguojanti, šių išgyvenimų tematika nesukūrė berods nė vieno eilėraščio. Kaip tai atsitiko? Kodėl?“

Eglė Kačutė „vaikšto“ Sofijos Čiurlionienės-Kymantaitės takais Alpių šalyje. Būdama visuomenininke S. Čiurlionienė 1929 m. atstovavo Lietuvos moteris X Tautų sąjungos asamblėjos posėdyje Ženevoje. 1930 metais ji vėl atstovauja Lietuvą šioje Asamblėjoje. Tuo metu ji jau dviejų komisijų narė: trečiosios – Ginkluotės mažinimo ir penktosios – Humanitarinių reikalų. Kaip Lietuvos atstovė Asamblėjoje ji dalyvavo dar keletą kartų.

Ženevoje ji susitinka su pasaulinio garso rašytoju ir M. K. Čiurlionio gerbėju Romenu Rolanu.

Pabrėžtinai ne tik šio skyriaus autorės aprašymas apie S. Čiurlionienę, tačiau ir didelio jos bei knygos sudarytojos J. Caspersen darbo dėka pasiektas S. Čiurlionienės-Kymantaitės atminimo įamžinimas Šveicarijoje.

Balys Sruoga – lietuvių literatūros klasikas, poetas ir prozininkas, kuriam „likimas nepašykštėjo ne tik išbandymų, bet ir nepakartojamų gyvenimo akimirku“ taip pat ne kartą buvo šioje kalnų šalyje. Apie jo apsilankymus Šveicarijoje knygoje rašo Jurgita Kopitkoviėnė. Sruoga ne tik pats buvo aistringas keliautojas. Profesoriaudamas Lietuvos universitete jis organizuodavo keliones jaunimui. Tų kelionių maršrutuose būtinai būdavo ir jo mėgiamos Alpės. Kaip prityręs keliautojas jis rūpindavosi vizomis, gidais, nakvynėmis, bilietais traukiniu ar laivu, bilietais į teatrus, alpinistų leidimais. Savo kelionių išpūdžius jis yra aprašęs eilėraščių cikle „Alpės“.

Simboliška, kad 2007 m. kovo 15–17 dienomis Berno universitete vyko tarptautinės „Istorijos dienos“, kuriose dalyvavo dr. Arūnas Bublys iš Lietuvos. Susitikęs su Šveicarijos lietuviu jis ne tik dalyvavo diskusijose istorinėmis temomis, bet ir kartu žiūrėjo Algimanto Puipos filmą „Dievų miškas“ pastatytą pagal B. Sruogos to paties pavadinimo romaną. Knygą į vokiečių kalbą išvertė šveicaras Markus Roduner, o jos pristatymai vyko tiek Lietuvoje, tiek Šveicarijoje.

2008 metų rudenį grupė Šveicarijos lietuvių pakartojo dalį B. Sruogos maršruto Šveicarijos kalnuose, tuo pagerbdami lietuvių rašytoją.

Jau dešimtmetį Šveicarijoje gyvenanti ir kurianti rašytoja Janina Irena Survilaitė apžvelgia lietuvių rašytojų – Marcelijaus Martinaičio, Sigito Gedos, Jurgio Kunčino, kurie Šveicarijoje pabuvojo po 1990 metų, nuėjus kelius.

Tad tokie tai lietuvių pėdsakai Šveicarijoje. Pagirtina, kad šiuo metu ten gyvenantys lietuviai misionieriškai puoselėja lietuvių, neužmiršta ten gyvenusių tautiečių ir pasistengė paryškinti ir įamžinti lietuviškus pėdsakus Šveicarijoje.

Leidinyje gausu archyvinių ir neseniai darytų nuotraukų. Knyga atveria naujus kelius kiekvienam lietuviui, kuriam įdomi kultūra, istorija, literatūra, ryšiai ir jų svarba.

Šiauliuose viešėjo apaštalinis nuncijus

Lapkričio 10 d., antradienį, Šiauliuose viešėjo apaštalinis nuncijus Lietuvai arkivyskupas Luigi Bonazzi. Susirinkusiųjų gausa liudijo, jog šiauliečiai šį apsilankymą sutiko lyg nedidelę šventę. Ypač džiaugsmingai buvo nusiteikę Šiaulių katalikiškų mokyklų (Sandoros bei Tėvo Benedikto Andruškos) mokiniai. Jie laukė svečio sustoję į eiles, taip sudarydami taką nuo vartų iki altoriaus. Šiuo taku pasitiktį apaštalinio nuncijaus išėjo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis ir vyskupijos kunigai. Vaikai svečią sutiko ir prie altoriaus palydėjo giesmėmis. Šiaulių

ganytojas pakvietė svečią aukoti šv. Mišių auką už kunigus, jaunimą ir visą vyskupiją.

Šv. Mišias apaštalinis nuncijus aukojo lietuviškai, kartu su vaikais giedojo lietuviškas giesmes. Vaikus šv. Mišių metu giedoti mokė bei jiems vadovavo Sandoros katalikiškos mokyklos muzikos mokytoja Rolanda Kalakauskienė. Po šv. Mišių apaštalinis nuncijus Bonazzi dalyvavo permanentiniame vyskupijos kunigų susirinkime, kalbėjo apie taip, kaip pilniau išgyventi kunigybei skirtus metus.

„Vatikano radijas“

SERVING LITHUANIAN COMMUNITIES
SINCE 1916

LACK & SONS
(LACKAVICIUS)
Funeral Home's

9236 S. ROBERTS RD
HICKORY HILLS
ALL PHONES 1-708-430-5700
OTHER LOCATIONS AVAILABLE IN CHICAGO
& ALL SUBURBS

*Betgi teisiųjų sielos yra Dievo rankoje, ir kančia jų nepalies.
Kvailų žmonių akimis atrodo, kad jie mirė, –
jų išėjimas buvo laikomas nelaimė,
jų kelionė iš mūsų gyvenimo – visiška žūtimi,
tačiau jie yra ramybėje. (Išm. 3, 1-3)*

A † A

Bernardas Prapuolenis

1939-1984

25 metų mirties sukaktis

Jau praėjo 25 metai kai į
Viešpaties globą nukeliavo
mūsų mylimas brolis
Bernardas.

Už Jo sielą Šv. Mišios bus atnašaujamos:

Lapkričio 17 d. — Jo mirties diena, 8 val. ryto,
Pal. Jurgio Matulaičio misijoje, Lemonte
ir

Lapkričio 22 d., sekmadienį, 9 val. ryto
Šv. Antano bažnyčioje, Cicero.

Prašome prisiminti aŭa Bernardą savo maldose.

Liūdi sesuo Aldona ir broliai Marijus, Aurelijus ir Jurgis

TRISDEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A

ALFONSAS TELYČĖNAS

Mano mylimas tėvelis mirė 1979 m. spalio 24 d. Los Angeles mieste.

Šv. Mišios už jo sielą bus aukojamos sekmadienį, lapkričio 29 d., 10:30 val. r. Šv. Kazimiero bažnyčioje, Los Angeles.

Prašau jo draugus ir pažįstamus pasimelsti už a. a. Alfonso sielą.

Duktė Dalia Bekienė

GAIDAS - DAIMID

LAIDOJIMO NAMŲ DIREKTORIAI

jau daug metų teikia pagarbų patarnavimą liūdesio valandoje. Jų laidojimo namai yra Čikagoje ir priemiesčiuose, kiekvienam lengvai pasiekiami.

Atliekame ir kūno sudeginimo (cremation) patarnavimus.

**GERALD F. DAIMID —
nepriklausomas direktorius**

4330 So. California Ave, Chicago, IL 60632
12401 S. Archer Ave. Lemont, IL 60439

1-773-523-0440

**PETKUS & SON
FUNERAL DIRECTORS**

BRIGHTON PARK 4330 S. CALIFORNIA
SUMMIT, 7300 W. ARCHER AVE.
CICERO 5940 W. 35 ST.
LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)
EVERGREEN PARK, 2929 W. 87 ST.
TINLEY PARK, 16600 S. OAK PARK AVE.

ALL PHONES

NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas)
Tel. 1-800-994-7600

www.petkusfuneralhomes.com

LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ SAJUNGA
Turi laidotuvių patalpas visose Čikagos miesto apylinkėse ir priemiesčiuose. Patarnavimas 24 val.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆**Jaunimo centro kavinėje** lapkričio 15 d., sekmadienį, po 10:30 val. r. šv. Mišių Jėzuitų koplyčioje bus rodomas naujas dokumentinis filmas apie Estiją, Baltijos kelio dalyvę. Bus karšti pietūs. Maloniai kviečiame.

◆**Socialinių reikalų skyrius** Lemonte kviečia į filmų popietę. Lapkričio 18 d., trečiadienį, 2 val. p. p. bus rodomas dokumentinis filmas „Mielagėnai“ iš ciklo „Mūsų miesteliai“. Filmai rodomi PLC skaitykloje.

◆**T. Daukanto Jūrų Šaulių kuopa** kviečia maloniai praleisti vakarą š. m. lapkričio 21 d. 6 val. v. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje, 14911 127th St., Lemont, IL 60439. Tikimės, kad jūs čia surasite ne tik šiltus namus, gerus draugus, bet ir galėsite pasivaikinti gėrimais, kokteiliais ir nemokama užkandėle tarp 6 ir 7 val. v. Jūs būsite sužavėti vakariene, kurią paruošė mūsų šeiminkės ir patieks jums tarp 7 ir 8 val. v. Po to vėl veiks baras su šaltais užkandžiais. Visą vakarą gros A. Barnišio vadovaujamas ansamblis. Dainos ir muzika įkvėps jus šokti ir dainuoti. Pabaigoje bus loterija, lošimų tiražas labai įvairus.

Sėkmės ir iki susitikimo. Išankstinė registracija telefonu: **773-550-4609 (Sigitas)**.

IŠ ARTI IR TOLI...

◆**Po ilgos pertraukos JAV Rytų** pakrantės lietuviai galės vėl išgirsti Stasio Povilaičio dainas. Maestro koncertas įvyks lapkričio 28 d., šeštadienį, Lenkų kultūros fondo salėje (177 Broadway, Clark, NY 07066) 8 val. v. Veiks baras, bus lietuviškų gėrimų ir užkandžių. Visus maloniai

kviečiame atvykti. Daugiau informacijos gauti ir bilietus užsisakyti galite tel.: 732-713-5108 (Žilvinas).

◆**Sekmadienį, gruodžio 6 d. po** šv. Mišių Dievo Apvaizdos parapijos svetainėje, bus proga susipažinti su Lietuvos išeivijos studentų stažuote (LISS). Tai programa, sudaranti galimybę išeivijoje gyvenantiems gimnazistams ir universiteto studentams atlikti stažuotes (internships) Lietuvoje ir tuo pačiu patobulinti lietuvių kalbos mokėjimą bei susipažinti su kasdieniniu gyvenimu Lietuvoje. Nors jaunimas jau senai pavieniui atlieka trumpalaikes stažuotes Lietuvoje, 2008 m. JAV LB Krašto Valdyba ėmėsi vadovauti šiai programai. Šių metų programa susidėjo iš trijų dalių: lietuviškai kalbantiems (nuo 18 m.) – 8 savaitių stažuotė; nekalbantiems lietuviškai (nuo 18 m.) – 6 savaitių studijos/stažuotė; lietuvių kilmės savanoriams, jaunimui, kalbančiam ir nekalbančiam lietuviškai (nuo 16 m.) – 4 savaitių stažuotė. LISS vedėja Birutė Bublėnė pristatys šias programas ir atsakys į jūsų klausimus.

◆**Tinklalapyje www.neringa.org** jau paskelbtos 2010 vasaros stovyklų datos. Kai kurių stovyklų – angliškai kalbančių vaikų trečios savaitės, „Meno8Dienų“ ir galimos Šv. Rašto stovyklos suaugusiems – datos bus paskelbtos vėliau.

SKELBIMAS

Aukštos indėlių palūkanos.
2.5 proc. vieneriems ir 3.0 proc. dvejiems metams terminuotas indėlis California Lithuanian Credit Union Santa Monica, California
Tel. **310-828-7095**
Valdžios apdrauda iki \$250,000

Knygos „Draugai – 100. Už tikėjimą ir lietuviybę“ ir susitikimas su „Draugo“ kultūrinio priedo redaktore **RENATA ŠERELYTE** įvyks lapkričio 29 d., Lietuvių dailės muziejuje Pasaulio lietuvių centre (14911 127th St, Lemont, IL).

Bus įdomu išgirsti „Draugo“ bendradarbio **Alekso Vitkaus** paskaitą apie knygą ir susipažinti su viešnia, redaktore iš Vilniaus. Tai vienas iš „Draugo“ šimtmečio renginių. Maloniai kviečiame visus apsilankyti.

Stasys Lozoraitis.

Valstybės archyvo fondų nuotr.

Lietuvos Respublikos ambasada kartu su JAV LB Kultūros taryba ir JAV LB Washington, DC, lapkričio 21 d., šeštadienį, 2 val. p. p. kviečia į renginį „**Iš Lietuvos diplomatinės istorijos: ambasadorius Stasys Lozoraitis Jr.**“, kuris vyks LR ambasadoje, 2622 16th St., NW Washington, DC 20009. Pageidaujantys dalyvauti prašomi registruotis iki lapkričio 19 d. el. paštu: leonas.garbacauskas@ltembassyus.org arba telefonu 202-234-5860 ext. 119. Renginio metu bus atidaryta fotografo a. a. Juozo Kazlausko nuotraukų bei Stasio Lozoraitio archyvinio fondo dokumentų rinkinio, sudaryto iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo fondų paroda, kuri ambasados patalpose veiks iki gruodžio 4 d.

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje

6500 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629

Tel. 773-582-6500

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus kasmetinis pokylis „Metų žmogus“ vyks Naujųjų Metų išvakarėse, ketvirtadienį, gruodžio 31 d. 8 val. v. Balzeko muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago.

Pokylio metu bus pagerbtas **dr. Linas Sidrys.**

LR prezidentas Valdas Adamkus 2008 m. už nuopelnus Lietuvai medicinos srityje apdovanojo dr. Linui Sidrį (kairėje) Gedimino ordinu.

Skaitytojai, užsisiakiusieji knygą „Draugai – 100. Už tikėjimą ir lietuviybę“ ir pageidaujantys, kad knyga jiems būtų atsiųsta paštu, turi sumokėti 5 dol. už persiuntimą.

Čekius rašyti: „Draugas“. Siųsti „Draugo“ administracijai adresu: 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Margarita T. Kulys Hoffman, gyvenanti **Inverness, IL**, kartu su metinės prenumeratos mokesčiu atsiuntė „Draugui“ 250 dol. auką. Nuoširdžiai dėkojame už Jūsų dosnią auką.

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. **773-776-8700**
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Namams pirkti paskolas duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošiimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road.**
Tel. (773) 847-7747.

Advokatas Vytenis Lietuvninkas

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. **773-284-0100.**
Tel. **630-257-0200, Lemont, IL**

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. **773-582-4500**
Valandos pagal susitarimą

Advokatas DARIUS R. DIRMANTAS

Vairavimo ir Kriminalinių Teisių Specialistas.
Raštinės Čikagoje ir Woodridge.
Tel. **877-Gynejas arba 877-496-3527**
Valandos pagal susitarimą

• **Karaliaučiaus krašto lietuviškų mokyklų paramai** per Mažosios Lietuvos Lietuvių draugiją Čikagoje aukojo: \$150 Nika Trumpjonaitė-Buckhalter. \$100 Kristina Trumpjonaitė-Colombe, Rimvydas Sidrys. \$50 Feliksas ir Janina Bobinai, Henrikas Cepas, Ona Kartanas, Vytas Raudys. \$30 Valerija Vaičiūgienė. \$25 Vytautas ir Danutė Anonis, Algirdas Čepėnas, Ella Juodis. \$20 Jonas Kaunas, Jurgis ir Gerda Leskauskai, Antanas ir Vilija Marchertai, Teodoras ir Ritonė Rudaičiai. \$10 Aniceta Gedmintas. Dėkojame visiems rėmėjams. **Mažosios Lietuvos Lietuvių draugija, 1394 Middleburg Ct., Naperville, IL 60540**

• „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis dėkoja už aukas padėti našlaičiams, beglobiams ir su negalia vaikams, daugiavaikėms šeimoms

bei studentams Lietuvoje. Aukojo: Erika ir Tadas Normantas \$150, Nijolė Dėdinienė \$200. Labai ačiū. „Saulutė“ (Sunlight Orphan Aid), 414 Freehauf St., Lemont, IL 60439, El. paštas: **tijunelis@sbcglobal.net**

• **Arianos Žliobaitės** 14-to gimtadienio proga, vietoj dovanų \$100 buvo suaukota „Saulutei“. Aukojo John Burn, Marie Sinnapan ir John Frazzini. „Saulutė“ nuoširdžiai sveikina Arianą už gražų sumanymą, dėkoja aukojusiems ir linki Arianai Dievo palaimos ir daug saulėtų dienelių.

• „Saulutės“, Lietuvos vaikų globos būrelio, pirmininkė Indrė Tijūnėlienė išvyko į Lietuvą ir grįš gruodžio viduryje. Skubaus reikalo atveju prašome kreiptis į „Saulutės“ išdininkę Ramunę Račkauskienę tel. **708-425-4266.**